

REDACTIUNEA.
 REDACTIUNEA si TIPOGRAFIA.
 BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
 Scrierile nerubricate nu
 se primesc. Manuscrisurile
 nu se restituie.

INERATE se primesc la AD-
 MINISTRAȚIUNEA în Brașov și a
 administrației Blorului de anoniuri:
 în Viena: M. Dukas Nachf.
 Dr. Angenfeld & Emerich Losner.
 Berlin: Schick. Rudolf Wersa.
 J. Oppelka Nachf. Anton Oppelk.
 în Budapesta: A. V. Goldbor-
 g, Katalin Bernat. în Ham-
 burg: Maroyl & Liebmann.

PREȚUL INSERȚIUNILOR: o so-
 nișă garmond pe o coloană 6 or.
 — Publicări mai dese după
 tarif și învoială.

RECLAME pe pagina a 3.a o
 costă 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

(Număr de Duminică 45)

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
 Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni
 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminică 8 franci.
 Se primumeră la toate ofi-
 cile postale din țară și din
 afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov
 Administrația, Piața mare
 Târgul Inului Nr. 30, etajul
 I.: Pe un an 10 fl., pe șase
 luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
 Cu dusul în casă: Pe un an
 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
 luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
 v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
 namentele cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

nr. 246. — Anul LXIII.

Brașov, Duminică 5 (18) Noembrie.

1900.

Sporirea funcționarilor.

Am audīt și am cetit multe plângeri mai ales în urma crizei economice din anul trecut asupra neajunzurilor ce le crează funcționarismul în România. Dér ori cât de marī ar faceste neajunsuri totuși sunt aprópe disparente față cu bóla funcționarismului, ce bântue în statul ungar.

Erī comisiunea financiară a die-telei a prezentat acesteia raportul asupra preliminarului budgetar pe 1901. În acest raport se constată, că în decursul anului 1901 după ceel preliminar se va înmulți numărul impiegaților statului cu 3171 omși. Dela 1867 încóce în fiă-care an s'a înmulțit în măsură tot mai mare numărul funcționarilor statului, așa că acum sporirea s'a făcut cu aceea sumă enormă de peste trei mii de imploiați.

Una din foile șoviniste dela Pesta constată acésta cu mirare, așa că trebuie să dicem, că departe a ajuns funcționarismul, decă acum și aceia carī i-au tras și-i trag singurī blóbul încep a se îngriji de atâta amar de funcționari.

Pe noi ne-a cuprins de mult îngrijire, vedēnd cum se înmulțesc regiunile de funcționari, carī formeză înafară de baionetele armatei, de gendarmeriei și ale polițiștilor, în jurul razim al guvernului și al întregului sistem, căci vre-o simpatie nu întempină acest guvern și sistem nici chiar din partea poporațiunii curat maghiare.

De decī de ani acésta înmulțire stă în legătură strinsă cu creșterea șovinismului și cu faptul intristător, că patriotismul este exploatat de maghiari și de Maghiaroni séu regegați pentru a-și câștiga ușor mește, carī se póta servi ca recoman-țare la împărțirea de posturi din partea statului.

Insē nu numai la stat, ci și în societățile publice, comitatense și comunale bântue tot așa de cumplit bóla funcționarismului, așa că cu

drept cuvēnt dice amintita fóiă, că în societatea maghiară clasa de mijloc inteligentă vedēnd, că póte să ajungă ușor la câte un os de ros, câștigând o funcțiune publică pe socotéla budgetului, și-a pierdut simțul și dorința de a-și câștiga o existență independentă; fiă-cărui om studiat îi trebuie un oficiu și le e gróză de lupta pentru o existență de sine stătătoare.

Acésta împrejurare, ca și cealaltă, care face, ca prin acele legi-óne de funcționari să fiă încercat peste măsură budgetul statului și să fiă mărite sarcinele celor, carī nu trāesc din acest budget, încā ar mai fi de suportat, dér urmările politice ale unei astfel de stări de lucruri întristeză mai mult pe numita fóiă, căci, dice: acea națiune, a căreia inteligentă constă în cea mai mare parte din funcționari, n'are și nici nu póte avé independență politică, căci prin rudire și încuscrire cu legi-ónele de funcționari, se póte dice, că încā și acele familii stau sub influința nemijlocită a puterii statului, carī nu trāesc din visteria statului.

La astfel de națiune ajunge, decă o mână despotică ia în stăpânire punctul central, adecă frēnele guvernului, pentru-ca să ducă cu sine întréga națiune.

Va să dică urmările rele ale sporirii prea marī a funcționarilor publici le vede fóiă maghiară în sarcina financiară, în lānceđirea vieței economice și în perderea independenței politice.

Noi insē mai cunóscem un réu, ce urméză din funcționarismul unguresc și care, póte, precumpănesce pe tóte cele amintite. Și acesta este lesne de gācit de ori-cine, care nu face parte din oștirea șoviniștilor maghiari.

Este réul, că prin sporirea funcționarilor se sporesce și acésta oș-tire șovinistă, se sporesce spiritul de intoleranță, de dușmăniă contra tóte ce nu e maghiar și se sporesc asu-

pritorii noștri, căci funcționarul public în statul ungar se consideră și astăzi mai mult ca stăpân peste public, decāt ca cel ce-i dator a-l servi. Incā și ađi e domnitóre credința în cei dela putere, că nu funcționarul este pentru popor, ci poporul pentru funcționar.

Acesta este cel mai mare réu, căci de s'ar găsi leac în tóte celelalte privințe, acest din urmă mare neajuns póte singur să periclitizeze nu numai independența politică, dér cu timpul chiar și existența statului. Nu-i nimic ajutat încā prin aceea, că va înceta sporirea funcționarilor, ci se cere în interesul statului și al dezvoltării sale normale să se schimbe și cugetul și spiritul, de care sunt ađi cuprinse legi-ónele de funcționari din Ardeal, Bănat și Țera unгурescă.

Reuniunea femeilor române.

Brașov, 3 Nov. v.

Pe ziua de 6/19 a. o. este convocată adunarea generală ordinară a Reuniunii femeilor române pentru ajutorarea creșterii fetițelor orfane, în sala cea mare a gimnasiului român din loc.

În convocarea, se s'a publicat deja în fóiă noastră și pe care o reproducem și astăzi, se spune, că „pe lângă obiectele obișnuite“ va fi la ordinea zilei și alegerea comitetului pe un nou period de trei ani.

A fost, firesce, de lipsă de-a preveni membrele reuniunii, că este la ordinea zilei alegerea comitetului; fiind acesta un act fórte însemnat și de mare importanță pentru Reuniune, căci dela buva conducere atērnă în mare parte progresul și înflorirea Reuniunii. Nu este dér indiferent cum se alege și se compune comitetul și nu putem decāt să dorim, ca în alegerea lui adunarea generală să fiă cât mai norocóșă.

Ceea-ce insē nu găsim în amintita convocare este lipsa totală și de cea mai mică alusiune la un eveniment însemnat din viața Reuniunii, care nu mai putea fi tratat între „obiectele obișnuite“.

Acest eveniment se s'evērsesce acuma, séu, mai bine đis, s'a și s'evērsit, implinind

Reuniunea femeilor române 50 de ani dela înființarea și întărirea statutelor ei.

Încă la începutul lui Septemvrie 1850 „Gazeta Transilvâniei“ a anunțat, că o deputațiune a „Cocónelor Reuniunii române“ a fost primită în modul cel mai afabil de către Escelența sa baronésa Sofia de Wolgemuth, care, venind dela băi, a petrecut câte-va zile la Brașov, și că li-a promis, că va stărui pe lângă bărbatul séu, pe atunci guvernator al Transilvâniei, ca să intervină pentru aprobarea statutelor Reuniunii, carī au fost trimise prin guvern la ministrul treburilor interne. Tot de-odată numita Baronésă s'a inseris ca binefăcătoare, contribuind la fondul Reuniunii.

Nu mult după acésta, la fínitul lui Octomvrie 1850, au sosit statutele Reuniunii femeilor române aprobate de înaltele locuri și comitetul Reuniunii anuță prin secretara sa d-na Zoia Ciurcu cu data de 10 Noemvrie st. n. 1850, că adunarea generală a Reuniunii a votat o adresă de mulțumire către guvern în numele séu și al orfelinelor și apeléză la femeile române din tótă Românimea de a contribui pentru orfane cu hăinuțe, încălțăminte, bani séu cu alte ajutóre trebuincióse.

S'au implinit așa-dér 50 de ani dela acéa dată.

De aceea ne-a surprins, că nu se face amintire în convocarea adunării de Lună a Reuniunii, care ar trebui să fiă o adunare jubilară, nici măcar de vr'o propunere privitóre la serbarea jubileului acestei Reuniuni, prima între Români, și care a fost îmbrățișată și ajutată cu însuflețire de femeile și de bărbății fruntași din tóte părțile locuite de Români.

Las' că înființarea Reuniunii femeilor române a fost un eveniment mare pentru cultura socială-națională a Românilor din orașul și ținutul Brașovului, dér Reuniunea este datóre și sentimentului de pietate și recunoștinței față cu marele public român de pretutindenī, care a contribuit în mod hotăritor cu sume marī la fondarea ei, să nu lase din vedere odată atât de însemnată în viața noastră culturală-socială, ci s'o onoreze după cum se cuvine.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Pastel.

Diminătă. Peste culme blând se uită mândrul sóre...
 Vesel se răsfață valea în verdéță și'n rēcóre,
 Ér vālcéua curge leneș printre florile de Maiū;
 Lunca pare-un colț de raiū.
 Fluturașii n'au astēmpēr...
 ađi se simt la largul lor...
 Fac cu pajiștea inverđită un contrast fermecător:
 Argintate floricele risipite pe-un covor.
 Și pe când vālcéua plānge rētăcită 'n vre-un ungher,
 Ciripit de pāserele se înalță cătră cer...
 Și când vré să spună lunei de sub stānca înclinată
 Cāt e de nemāngăiată,
 Se trezesce iar plecată.
 Valurile care vin

Le împing pe cele triste la lumină... la senin...
 Și sburdalnice pe pietre se rostogolesc la vale...
 Mai în jos pe malul apei Cânt' un ciobănaș de jale
 ...Doina lui e viața noastră,
 Viața lui e doina lui...
 Și duios de dragul văii Și de dragul dorului
 Fluieru-i de fag rēsună tot mai jalnic... mai încet...
 Tainic murmur ca de șópte se pornesce prin brădet...
 Și tresare lumea tótă, ér copacii 'ncărunțiți
 La duioșa noastră doină stau pierduți... par'că's vrăjiți
 Și nu pot nici s'o 'nțelégă nici nu știu de unde vine.
 ...Rugători 'și n'alță fruntea... doritori de vremi senine!

Z. Bărsan.

Despre frumseța limbei române.

— Fine. —

În fabulele lui Donici și mai mult în cele ale lui Alexandrescu, despre care Delavrancea dice: Alexandrescu scie să riđă și risul lui farmecă, dér și taie și spariă; el scie disgustat de present să strige ca un colos, el scie să învieze umbrele eroilor mari perdue în negura trecutului. La Alexandrescu veđi o lume întrégă ascunsă sub pielea dobitócelor — popor întreg cu tóte vițiile lui. Tablouri frumoșe ne represintă el în poesiile sale; astfel în Umbra lui Mirocea la Cozia:

Ale turnurilor umbre peste unde stau culcate.
 Cătră țermul din potrivă se întind, se prelungesc.

Aci el dă vieță umbrei, dāndu-ne înainte o frumósă figură de cuvinte, dānd stilului séu energiă, grațiă și varietate, precum:

Ș'ale valurilor mândre generații spumegate
 Zidul vechi al mănăstirei în cadență îl isbesc.

Pare-că veđi valurile isbindu-se regulat, neforțate de vr'un eveniment natural, ci în restimpuri măsurate. O altă frumósă figură aflăm în următoarele:

Dintr'o peșteră din ripă nóptea ese, mă 'mpresor
 De pe muche, de pe stāncă chipuri negre se scobor

unde nóptea e personificată, ér umbra stāncilor e înfățișată prin chipuri vii, carī mișcă, se scobor.

Nu mai puțin frumseți (stilistice) de limbă aflăm în baladele noastre în deosebi la Negruzzi și la Coșbuc. Cetind baladele acestor doi vom vedé cât de mult a contribuit Negruzzi la regenerarea limbei și drăgălașele compoziții ale meritatului Coșbuc la perfecționarea ei. Ca exemplu avem dela Negruzzi „Aprodul Purice“, un episod din viața lui „Ștefan cel Mare“ ér baladele lui Coșbuc în general sunt de o frumseță neîntrecută, dānd astfel o grațiă și perfecțiune neîntrecută limbei românesce prin drăgălașele sale comparațiuni și întorsături de frase.

Popularitatea, de care se bucură scrierile lui, ne dovedesc în destul frumseța

Revista politică.

Astăzi se încheie sesiunea a patra a *dietei unghare* și Marția viitoare se va începe sesiunea a cincea și cea din urmă, care va dura până în primăvara anului viitor, când expirând mandatul camerei actuale, se vor orânduie alegeri nouă generale de deputați.

În primele zile ale săptămânii dieta a sfârșit și desbaterea specială a proiectului de lege despre căsătoria arhiducelui moștenitor de tron, și proiectul a fost primit cu mare majoritate. Desbaterea acestui proiect a răpit dietei timp foarte mult, așa că guvernul este adus acum în încurcătura de a nu pute să-și voteze budgetul pe anul 1901. Până la sărbătorile Crăciunului îi este peste putință dietei de a desbate întreg preliminarul de budget. Din cauza acesta guvernul va cere o îndeminare bugetară de patru luni, și spre scopul acesta va și prezenta un proiect de lege pe la începutul lui Decembrie.

Din *Austria* puține sciri au sosit săptămâna acesta. În ajunul alegerilor pentru parlamentul central din Viena, partidele austriace țin adunări electorale în diferite localități. Până acum nici una din partide n'au arătat semne, că se însuflețesc de programa guvernului Koerber, chiar nici partida Germanilor așa diși progresiști, care este cea mai mare dintre partidele germane în „Reichsrath“ și care odinioară dădea tonul în politica internă a Austriei.

O viută mișcare electorală este — după cum am arătat — la Românii din *Bucovina*, unde s'au început de vre-o două zile alegerile de electori. Aderenții partidului popular național au obținut succese frumoase în câte-va cercuri electorale, în mânia tuturor uneltirilor guvernului și a slujbașilor săi, cari și-au dat mari silințe a reține pe alegătorii români de ași da votul pentru electorii aderenți a numitului partid. Printre cei-ce au luat parte viută la combaterea candidaților români, au fost și Oveii pururea gata de a da mâna și în *Bucovina* cu dușmanii jurați ai românismului.

Din *Bosnia*, despre care s'a vorbit așa de mult în timpul din urmă de când cu planul de construirea nouelor căi ferate bosniace, sosesc o scire importantă. Guvernatorul provinciilor ocupate și ministru comun de finanțe Benjamin *Kallay*, a plecat

alaltăieri din *Serajevo*, ca să facă o călătorie mai lungă prin *Bosnia* și *Herțegovina*. Se asigură, că această călătorie stă în legătură cu plângerile deputațiunei bosniace. Se scie, că înainte cu câte-va luni o deputație de mohamedani bosniaco-herțegovieni s'a dus la *Budapesta*, ca să predea monarchului un memorandum. Nu i-a succes însă a ajunge la treptele tronului. În urma acesta *Mohamedani* au încercat să fiă primiți de Sultanul, dăr nici aici n'au avut o mai bine, li-s'a refuzat o audiență. Acum se țice, că Benjamin *Kallay* ar avé de gând să mulcomescă pe *Mohamedani*, și de aceea a întreprins el călătoria din cestiune.

Interesant este și ceea-ce scire foia rusescă „*Svejt*“ despre deputațiunea mohamedană. Diarul din *Petersburg* asigură, că ea va merge cu plângerile ei la *Țarul Rusiei* și i-se va alătura și o deputațiune a ortodoxilor din *Bosnia*, care va preda *Țarului* plângerea, că li-s'a despoiat biserica de vechia autonomie și averile bisericesci li-au fost confiscate. „*Svejt*“ adauge însă, că probabil nici *Țarul* nu-i va primi, dăr — țice — *Rusia* trebuie să se intereseze de cauza lor, fiind-că și ea s'a învoit ca în provinciile ocupate *Austria* să facă ordine.

Evenimentul cel mai însemnat la ordinea zilei în străinătate sunt fără îndoială condițiunile de pace a puterilor cu *China*. Ambasadorii străini din *Peking* s'au întrunit zilele trecute într'o conferență comună și în 9 puncte au stabilit definitiv condițiunile pe lângă cari marile puteri ar fi gata să încheie pace cu *China*. Înainte de toate i-se cere *Chinei* să ridice fostului ambasador german *br. Ketteler* un monument pe locul unde a fost omorât și prin inscripțiuni săpate în el să arate părerea de rău pentru crima săvârșită. Cer mai departe puterile, ca împăratul *Chinei* să trimită un prinț împărațesc în *Germania*, care să predea împăratului german o scrisore a împăratului *chines*, în care acesta să ceară ertare. Mai cer, ca *China* să pedepsescă cu morțe pe cei vr'o 11 prinți împărațesci și înalți funcționari, ale căror nume au fost comunicate. *China* să plătescă despăgubiri de război în sumă de 2000 de milioane franci; *Ciung-li-yamenul* să fiă desființat; fortărețele *dela Taku* și alte fortărețe de pe malul *Pecili* să fiă dărimate etc.

Condițiunile acestea foarte aspre și umilitore nu vor fi de sigur pri-

mite de *China* așa într'o răsuflare, și urmarea va fi, că războiul are să se continue încă timp îndelungat.

Bôla Țarului.

Nu numai privirile *Rusiei*, dăr ale lumii întregi sunt îndreptate spre *Livadia*, unde petrece familia *Țarului Nicolae II*. Causa? Înainte cu câte-va zile se lățise prin foi scirea, că *Țarul* e bolnav de influență. Scurt după acesta s'a publicat însă un buletin medical, în care se constată, că *Țarul* zace bolnav de tifus.

Scirea s'a lătit ca fulgerul în lumea întregă și a produs pretutindea dureroasă impresiune. În *Berlin*, spune o telegramă, scirile îngrijitoare despre îmbolnăvirea *Țarului* au produs surprindere. Chiar nici la ambasada rusescă de acolo nu se scia nimic despre grabnica întorcere spre rău a stării sănătății *Țarului*, și scirea a deșteptat cu atât mai mult o neobișnuită compătimire în cercurile politice și diplomatice.

Și la *Copenhaga* au sosit sciri neliniștitoare. Mama *Țarului*, care petrece acolo, a trimis îndată la *Livadia* pe moștenitorul de tron marele duce *Mihail*.

„*Vossische Zeitung*“ din *Berlin* face nisece comentarii interesante din incidentul acesta. Foia germană țice, că faptul, că cei din *Livadia* au crezut necesar a-se da buletine despre starea *Țarului* și nu se face secret din îmbolnăvirea lui, lasă a-se presupune, că o mare îngrijire i-au cuprins asupra vieții simpaticului domnitor. E lucru cunoscut, că curtea rusescă, mai mult decât toate celelalte curți europene, se îngrozesc de a deștepta neliniște în straturile largi ale populațiunii prin raporturi despre bôla domnitorului. Deși *Țarul* e de construcțiune trupescă slabă, starea sănătății lui nu poate totuși să deștepte îngrijiri estra-ordinare, fiind-că până acum n'a fost slăbit prin bôle mai grele.

Morțea *Țarului* — continuă numita foia — ar fi o mare lovitură pentru *Rusia*. *Țarul* n'are copii de parte bărbătească, ér cele trei fiice, pe cari le are, n'au drept la succesiunea tronului și în cazul unei catastrofe, tronul i-ar compete fratelui său, marele duce *Mihail*, presupunându-se firesce că împărațesa, care e în stare binecuvântată, n'ar da nascere unui băiat. Dăr chiar dacă *Țarevna* ar da nascere unui băiat, ar urma o lungă regență. Așa se pare, că și *Țarul* s'a gândit la acesta, fiind-că a dispus înainte asupra regenței și a tutoratului. În privința acesta legile de casă ale familiei domnitoare rusesc dau *Țarului* teren liber de dispozițiune.

Foia germană își finesce comentariile sale într'un chip, care lasă a se presupune, că îmbolnăvirea *Țarului* nu se reduce la cauze naturale. Ea țice: „Abia îi vine omului să credă, că în *Livadia* raporturile

sanitare sunt atât de rele, încât nici persoana domnitorului n'a putut fi scutită de molipsire“.

Interesante sunt și comentariile foilor englese. „*Standard*“ d. e. scie, că atât din motive personale, cât și din cauze politice *Anglia* doresce *Țarului* o reinsănătore care cât mai grabnică. „Trăim timpuri seriose. *Rusia* ocupă față cu *China* o pozițiune excepțională, care tocmai acum dă mult de gândit tuturor puterilor din lumea civilizată. Ar fi o mare nenorocire, decât influența *Țarului Nicolae II* ar lipsi din cauza bôlei pe timp cât de scurt“.

SCIRILE ZILEI.

— 4 (17) Noemvrie.

Aniversarea căsătoriei Suveranilor români. Cu prilejul a 31-a aniversări a căsătoriei *Maj. Lor. d. prim ministru Carp* a trimis la *Castelul Peleş*, în numele miniștrilor, următoarea telegramă *M. M. L. L. Regelui și Reginei*:

De 31 ani decând ați legat destinele vóstre de acelea ale poporului român, și dat de ve înălțimea tronului exemplaturilor virtuților. Consiliul de miniștri rogi pe *A-Tot-Puternicul*, de a acorda *Majestăților Vóstre* multe zile fericite încă, spre a conduce mult timp încă poporul nostru. *P. P. Carp*.

I. P. S. Sa Metropolitul Mihail va lua parte în 25 Noemvrie n. c. la sărbătorearea bisericeii din *Gârbova* de jos.

„Cuvântul regelni“. Sub titlul acesta înregistrează foile unghuresc scirea, că *Majestatea Sa* monarchul primind alaltăieri o deputațiune a dascălilor unghuri, cari au pregătit un album din incidentul celei de a 70-a aniversări a *Majestății Sale*, și mergând să i-l predea, la vorbirea de omagiu a unuia din dascăli monarchul să fi răspuns: „*Cresceți tinerimea în patriotism*“. Foile sovinate maghiare fac acum capital politic din cuvintele monarchului, pe cari espicându-le țice, că *Maj. Sa* a îndemnat dascălimea maghiară să dea tinerimei „educație patriotică maghiară“.

Școli române în *Macedonia*. Înalta *Pórtă* a autorizat deschiderea de școli românesc la *Premeti*, *Berat*, *Ferica*, *Grădiștea*, *Lunca*, *Durazzo*, *Caeia* și *Tivana* din *Macedonia*.

Pregătiri pentru primirea lui *Krüger*. Pe ziua de *Marți*, 20 Noemvrie n. președintele *Transvaalului* e așteptat să sosesc în portul din *Marsilia* (*Francia*). Cinci-șapte și cinci de orașe franceze trimit pe primarii lor la *Marsilia* spre a aduce omagii președintelui *Krüger*. Comitetele burofile rusesc, olandese, franceze și belgiene trimit de asemenea pe reprezentanții lor spre a saluta pe bătrânul președinte. Autoritățile franceze însă se vor reține dela or-

limbei, ér diferitele epitete înfrumșetătoare le întelnuim la tot rândul. Dăr mai multă frumșeță în limba română aflăm în poesiile noastre de cuprins liric. Astfel cetind „*Florile Bosforului*“ de *Bolintineanu* ne simțim pătrunși de desfătătoarele frumșeți ale orientului. Despre lirica lui *Bolintineanu* țice *Ar. Densușian*.

„Nici odată până ađi mai dulci, mai puternice și mai mișcătoare accente elegice n'a scos vr'un poet la noi; ér baladele lui istorice au primit perfecțiunea cea mai înaltă, încât nimeni n'a mai cutezat a-și măsura puterile cu creațiunile lui. Avântul fantasiei, plasticitatea espunerii, focul sentimentului versat în ele, lumea de nouă vederi și idei sunt neimitabile. Multe din poesiile lui au fost traduse și în alte limbi, dându-li-se astfel valóre universală“.

Limba lui *Bolintineanu* este de o lină cadentă, ér asemănările lui răpitoare. Astfel avem în poesia: O fată tânăra pe patul de morțe:

Ca robul, ce cântă amar în robie
Cu lanțul de brațe un aer doios,
Ca riul ce geme de rea vijelie
Pe patu-mi de morțe eu cânt dureros

Și ast-fel ca crinul de viscole rele
Pe patu-mi de morțe d'odat am cădut
O prosopopee frumósă aflăm în poesia: *Mihail scăpând stindardul*:

Nóptea se întinde și din gena sa
Argintóse lacrimi preste flori vërsa
Frumóse asemănări și epitete ornante
mai avem la el ca:

Intr'o sală întinsă printre căpitani
Stă bătrânul *Mircea* încărcat de ani
și 'n alt loc:

Astfel după deluri verđi
și numai flori
Stă bătrânul munte
albit de ninsori

De o rară frumșețe sunt espresiunile onomatopoeice:

În murmură surdă vorbele-i se înecă
Căpitani scot spadele din təc
și în poesia „*Mihnea și Baba*“:

„*Mihnea* încalecă, calul său tropotă
fuge ca vântul,
Urlă pădurile, fășie frunzele,
geme pământul.

Dăr de o netăgăduită frumșeță limbistică sunt creațiunile așa numitului regel al poesiei, *V. Alexandri*. Pastelurile sunt

adevărata bucolice, cari pot fi puse în asemănări cu bucolicele renumitului poet roman *Virgil*. Acestea, cum țice *Șăineanu*, sunt tablouri, cari au introdus o notă originală plină de gingășiă în lirica românescă, ér cum țice eruditul literat și bărbat de stat *Titu Maiorescu*: Scieri idilice însuflețite de o simțire așa de curată și puternică a naturii în cât au devenit fără comparare cea mai mare podóbă a poesiei române, a poesiei în de obște; astfel avem: „*Sfârșit de tómnă*“, „*Óspeții caselor noastre*“, „*Cocostărcii și rândunelele*“, „*Ierna*“, „*Semănătorii*“, „*Primăvara*“.

În doinele lui de-asemena aflăm o limbă fluentă, plăcută și curată, ér meritul lui este cu atât mai mare, cu cât scierile erau făcute în timpul luptelor aprige între limbiștii noștri. El însă prin simțul său poetic și prin împrejurarea, că subiectele sale le avea mai tot-deuna în poesiile populare, împrejurare, ce l'a ferit de rătăcirii, putem țice, că a asigurat viitorul limbei noastre românesc.

Eseemple de o limbă limpede, de o seminatate poetică și veselă avem în „*Adio Moldovei*“, „*Scumpă țără și frumósă*“ său în „*Sentinela română*“.

Din vârful *Carpaților*,
din desimea braților
Repeđit'am ochii mei
ca doi vulturi sprintenei.

„*Dan Căpitan*“, „*Peneș curcanul*“ de asemenea ne ilustrează în de-ajuns cele afirmate.

Dăr și mai bună dovadă despre farmecile limbei române aflăm în scierile regretatului poet-filosof *Michail Eminescu*, scieri, cari mai mult ca ale lui *Bolintineanu* și chiar *Alexandri* se bucură de un renume universal. Frumșeța superióră a ideii îmbrăcată într'o formă plastică melodiosă; concordanța minunată dintre fond și formă se vede și din împrejurarea, că au impus de sine ca și superioritatea de spirit. Impresionat de poesia populară și cele mai înalte idei și cugetări le-a îmbrăcat în drăgălașele forme ale versului popular. Spre ilustrare cetim doina: „*Ce te legeni codrule*“ și „*Dela Nistru pân' la Tisa*“. În doina acesta predată în cel mai admirabil spirit popular, se arată felul lui de a vedé prezentul trist în asemănare cu trecutul glorios. „*Dela Nistru pân' la Tisa*“, „*Din Hotin și pân' la mare*“, „*Din Boian la vatra Do-nil*“, „*Din Sătmar până 'n Să*

manifestațiune. — Din Paris se telegrafiază, că Dr. Leyds, reprezentantul Transilvaniei în Brușella, după ce a conferit cu ministrul francez de externe Delcassé, s'a întors din Paris la Brușella, unde se pregătesce o primire impunătoare președintelui Krüger.

Luptă între Austriaci și Boxeri. Comandantul escadrei austro-ungare în China telegrafiază, că un detașament austro-ungar va lua parte la expediția trimisă în nord-vestul Pekingului. Compania de marină austro-ungară a întâlnit la Paotingfu, 10 ckm. de Peking o bandă de Boxeri și a împuscat 3 șefi, ér pe cei rămași i-au supus la diferite alte pedepse.

Venitele căilor ferate române, în primul semestru al anului acestuia, prezintă o scădere de 4 și jumătate milioane, față cu prevederile. În al doilea semestru însă, încasările prezintă un mers mai prosper, așa că prevederile semestrului al doilea se vor realiza pe deplin.

Distincțiune cu medaliă de aur. Tânărul român Victor Ștefănescu, fiul eruditului măestru și compozitor George Ștefănescu, elev al școlii speciale de arhitectură din Paris, a obținut la examenul general al anului a 2-lea medalia de aur.

Cununii. D-l George Hamsea din Tohanul nou și d-șora Mariora V. Mnișca din Poiana sărată se vor cununa în 12 (25) Noevre în biserica din Poiana sărată.

— D-l Vasile Ivan învățător în Turcheș și d-șora Rachița I. Pașcu Căciulă, fiica fostului sub-jude de-acolo se vor cununa mâine, Duminecă în biserica rom. gr. or. din Turcheș.

— D-l Ioan Cărcu învăț. în Reteag și d-șora Ludovica Bezerița din Arpașteu se vor cununa în 18 Noevre st. n. în biserica gr. cat. din Arpașteu.

Sfințirea bisericii din Ibănesci se va face în 8 (21) Noevrie a. o. începând la 8 ore a. m. prin P. O. D. protopresbiter Galațion Șiagău, ca delegat arhieresc asistat de preoțimea tractuală. Săra petrecere pentru inteligență și popor „separat”. Inceputul la 7 ore. Intrarea: pentru inteligență de persoană 1 cor. de familie 2 cor., ér pentru popor de familie 1 cor. — *Oficiul parohial gr. or.*

Societatea de lectură ped.-teol. română din Arad s'a constituit în ședința I. ordinară ținută în 3 Nov. o. n. sub președintele Prea Cuvioșiei Sale D-lui director Aug. Hamsea, pe anul școlar 1900/1901 în modul următor: Vice-preș.: Mihai Zomborean, cl. c. III. Secretar: Victor C. Fizeșianu, cl. c. II. Notari: Aurel Popa, cl. c. III și Nicolae Tomiciu, ped. c. IV. Cassar: Victor Aga, cl. c. II. Bibliotecari: Romul R. Rațiu cl. c. I. și Constantin Mihaiu ped. c. IV. Controlori: Retru Nemet cl. c. III, Ioan Popescu, cl. c. I. și Nicodim Bugarin,

ped. c. IV. Comisia literară: Const. Mihulin, cl. c. III, Teodor Popa, cl. c. II Zaharie Moga, cl. c. I. Grigoriu Ceonța, Moise Mariș și Atanasie Sirca, ped. c. IV, Ioan Giuchiciu și Nicolae Raicu, p. c. III.

Societăți de lucrători în Franția. Pe când noi nu putem urni grosul poporului, noi și puterea lui, poporul mai cu bunăstare, se se închege în însoțiri economice spre binele său propriu, — pe atunci în Franția, unde lumina învățaturii a străbătut până la cei mai de jos, la lucrători și la țilerii săraci, încât așii nici țilerul cel mai slab nu se lasă să nu cetască o fôie ore-care, luată cu 2—3 cruceri, — în această Franție ômenii sunt așa de încredințați de folosul întovărășirilor de tot felul, încât ne mai vorbind de însoțirile cu miile a ômenilor învățați, de a comercianților, măestrilor etc., singur lucrătorii s'au închegeat în atâtea însoțiri cari se-i ajute în munca lor, în lipsurile lor, în căutarea de lucru, etc., cât noi abia vom crede. Sunt peste tot 2324 însoțiri cu 437.000 de membrii. Și când te gândești că noi câte însoțiri avem! Atâtea că le putem număra pe toate și de toate felurile, pe degete!..

O gróznică nenorocire s'a întâmplat zilele acestea la circul de tauri din Pednigrez (Spania). În ciro era lume multă și tocmai se începuse jocul. „Espaduanul” (cel care năvăleşce întâia-ôra se întărite taurul) era în fața taurului când de odată se auđi un șgomot asurzitor. Cădu adevă schela unde erau aședate scaunule pentru public și ômenii cădură claie peste grămadă. Atunci taurul se speriască rău și se aruncă asupra ômenilor, cari grăbian să iese din circ. În învalmășala cea mare 12 ômenii au fost omoriți, ér 300 greu răniți.

Procesul asasinilor bulgari.

Lunia trecută s'a început marele proces înaintea curții cu jurați de Ilfov, în Bucuresci, în afacerea asasinatelor și complotelor bulgare.

Curtea este compusă astfel: Președinte: Dem. Giuvăru, consilier la curtea de apel în Bucuresci; juđi asesori: Popescu-Cudalba și G. Vlasto. Fotoliul ministeriului public e ocupat de Mateiu Ciocărdia, procuror general pe lângă curtea de apel și Emil Miclescu, prim-procuror. Ca talmăciu funcționează Lazar Duma, interpretul legățiunei române la Sofia.

Juriul e compus din jurați: Dr. Victor Babeș, I. Mănescu, B. Assan, Dim. Roșiu, Dem. Matac, Ch. Otulescu, N. Vlădescu, I. Carcalețeanu, Ștef. Sichleanu, C. Chiru, Ilie Zamfirescu și A. F. Robescu. Jurați suplimentari sunt: D. I. Movileanu și P. Gârboviceanu.

Sunt trași în judecată toți indiviđii, cari au fost amestecați, fă în asasinatul lui Fitowski (Bulgar ucis în 11 Febr. a. o.

în Bucuresci), fă în asasinatul Românului Ștefan Mihăileanu, fă în complotul contra Regelui Carol. Acușății sunt nouă înși, toți Bulgari, dintre cari fă-care este păđit de câte un gendarm.

Êta starea lor civilă după interogatoriul preliminar ce li-s'au luat:

Boiciu Ilieff, Bulgar de 38 ani, născut la Stenik, grădinar. A locuit mai înainte la Constantinopol și apoi în Sofia; are de apărător pe avocatul Butoianu.

Nicola Miteff, Bulgar de 28 ani, născ. în orașul Custendje, (Bulgaria), domiciliat în Sofia (strada Vituska), birtaș; il apără adv. Sipsomo.

Mitu Stoicoff, Bulgar de 28 ani, născ. în Sofia, bucătar, domiciliat în strada „Țarul Simion” Nr. 86 (Sofia); il apără adv. Const. Lahovary.

Christu Carambuloff, Bulgar macedonean, de 30 ani, născ. la Prilep, vândător de covrigi, domiciliat în Bucuresci, a fost deja urmărit de justiția și arestat în Bulgaria pentru propaganda macedoneană; il apără adv. Poenariu Bordea.

Alexandru Trifanoff, Bulgar de 19 ani, născut la Varna, stud. în științele politice, secțiunea diplomatică, domiciliat la Bucuresci, „Calea Văcăresci” 38; il apără adv. Victor Fotescu și Valerian.

Stoian Dimitroff, Bulgar macedonean, de 19 ani, născut la Skopia, croitor, domiciliat în Bucuresci, strada „Dimitrie Bolintineanu” Nr. 13; il apără adv. Al Brăescu.

Spiru Alexoff, Bulgar de 32 ani, născ. la Scyp, bragagi, domiciliat la Bucuresci, „Calea Moșilor” Nr. 318, il apără adv. Camil Dumitrescu.

Achim Peleff, Bulgar, de 25 ani, născ. la Lovcea, stud. în științele polit., domiciliat în Bucuresci, str. „Lebedei” Nr. 6, il apără adv. Vanghele.

Nicola Bogdanoff ăis Hagiu, Bulgar macedonean, tinichigiu, născ. la Prilep, Macedonia, domiciliat în Bucuresci, str. „Cantemir” Nr. 56, e apărat de adv. N. Durma.

După-ce greșierul a cetit actul de acușățiune au urmat interogatoriile acușăților.

În ședința de Marți a fost interogată **Boiciu Ilieff** ucigașul lui Fitowski, care spune, că a avut ordin dela Sarafoff să ucidă pe Fitowski, ăis „spion turcesc”. Sarafoff i-a dat și toporul, cu care a omorât pe Fitowski în noaptea de 11 Febr. 1900. A fost amestecat în omor și Nicola Miteff, ér Carambuloff și Trifanoff i-au dat ajutor lui Boiciu Ilieff.

În ședința de Miercuri s'a luat interogatoriul lui **Nicola Miteff,** care a mărturisit complicitatea sa la asasinatul lui Fitowski, ăicând, că o adunare de popor din Sofia a hotărât uciderea lui. Arată întălnirile ce le-au avut complotiștii cu Sarafoff, recunoșce, că dela acesta a primit 150 franci. Mărturisește, că a scris o scrisóre oifrată din închisóre, în care arată comitetului din Sofia, că Trifanoff a trădat secretele complotiștilor și că decî trebuie delăturat și el prin omor.

Interogatoriul lui Stoicoff.

I. (întrebare). Cine ți-a vorbit despre Fitowski, și cu ce ocaziune?

R. (răspuns). Mi-a spus Petroff, că Fitowski este spion oficial al Turcilor și m'a trimis cu Boiciu și cu Miteff la Rusciuc să-l omorim.

I. Ce știi despre comitet?

R. Nu știu nimic despre comitet, ci numai de societatea macedoneană. (Acușatul face deosebire între societatea macedoneană, care e fundată de mult și comitetul suprem, despre care a auđit, că există numai de un an).

I. Cum ai ascultat de Petroff, decă nu este un om mare?

R. Am ascultat, fiind-că este un om de 50 ani, compatriot cu mine, pe când Sarafoff nu-mi era cunoscut.

I. Ai primit cu voie bună însărcinarea de a omori pe Fitowski?

R. Am primit, fiindu-mi témă de ura poporului macedonean.

I. Te-am întreat în ăiua de 6 Octomvrie — ăice d-l președinte — cum ai seversit faptul: mi-ai răspuns, că era să comiteți omorul din ordinul lui Sarafoff și că erai dator, decă ceilalți nu reușeau, să omori cu revolverul pe Fitowski.

R. Recunosc, că am spus acăsta atunci, dér astăđi spun așa cum am declarat.

Acușatul este întreat apoi asupra amănuntelor dinainte și după comiterea omorului Fitowski.

I. Nu ți-a spus Miteff, că a luat bani dela locot. Stoianoff?

R. Nu știu de unde a luat bani, am primit 15 lei la gara din Sofia.

I. Cine ți-a spus să vii să omori pe Fitowski.

R. Miteff mi-a spus, că trebuie să vii aici să omorim pe Fitowski.

I. Ai cunoscut pe Fitowski?

R. Am auđit de numele lui Fitowski în cafeneaua Macedonia din Sofia.

I. Ți-a vorbit vre-odată Sarafoff, ca să prindeți copiii și apoi să-i dați înapoi pe bant părinților lor?

R. Nu l'am cunoscut pe Sarafoff, nici nu l'am vedut vre-odată.

I. Trifanoff spune, că l'ai cunoscut?

R. Póte să spuie Trifanoff, dér eu nu-l cunosc.

I. Ai aflat, că s'a hotărât și omorirea lui Trifanoff?

R. Nu am auđit nimic.

I. Ți-amintesci, că la o confruntare cu Miteff, acesta a spus, că locotenentul Stoianoff a scos pașapórtule și că poliția a primit un certificat dela Sofia pentru buna conduită a vóstră?

R. Nu-mi aduc aminte.

I. N'ai reclamat judecătorului de instrucție, că Miteff cu Carambuloff primese parale și ție nu-ți dau nimic?

R. Știu, că Miteff a primit 300 lei din Sofia, care bani ăicea, că erau dela asociatul său, lucru pe care nu l'am cređut și de aceea am reclamat, fiind-că bănuiam, că banii sunt dela comitetul din Sofia.

D-l prim-procuror Miclescu: V'a spus G. Petroff înainte de plecare, că se nu aveți témă, decă veți fi prinși, căci comitetul are putere mare și vă va scăpa?

R. Da, ni-a spus.

R. Cine este președintele societăței macedonene?

R. Nu știu. Cunosc numai pe cassier.

cele” el vede starea Românului într'o colóre de tot mohorită și 'n a sa iubire de neam esclamă:

Vai de biet Român săracul!
Indărăt tot dă ca racul;
Nici îi merge, nici se 'ndemnă,
Nici îi este tómnă tómnă,
Nici e vara vară lui,
Și-i strein în țera lui.

Și tóte necazurile fiind aduse peste capul bietului Român de strein, el nu se póte reținé să nu esclame:

Cine-a îndrăgit străinii
Mânca-i-ar inima cării,
Mânca-i-ar casa pustia
Și némul nemernicia,

și în fine încheie vėrsându-și tot necazul asupra streinilor prin:

Indrăgi-i-ar ciorile
Și spânzurătorile.

Frumșeți remarcabile avem și 'n alte piese ale nemuritorului Eminescu, precum în satira III în bătălia dela Rovine. Cu câtă demnitate răspunde bătrânul Mircea îngâmfatului Baiazet prin cuvintele:

Un moșneag? Da, împérate,
căci moșnegul ce privesci
Nu e om de rënd, el este
Domnul țeri romănesci.

Tot aici avem un plastic tablou în descrierea bătăliei:

Orisonu 'ntunecându-l
vin săgeți de pretutinden,
Vijiind ca vijelia și
ca plesnetul de plóe,

ér o admirabilă metaforă avem în următóarele:

Mircea însuși mână 'n luptă
vijelia 'ngrozitoare
Care vine vine, vine
calcă totul în picioré
Ca potop, ce prăpădesce,
ca o mare turburată
Peste-un ceas păgânătatea
e ca pléva vėnturată.

Tot astfel de frumșeți aflăm la discipolul lui Eminescu, la Vlăhuța. Astfel avem în poesia lui „Eminescu” ca exemplu de stil plin de farmec și de viață, următóarele:

Să plângi tu plânsul tuturoră
Din sbuciumul eternei lupte,
Să smulgi fulgerătóre versuri
Bucăți din inima ta rupte;

și ér:

Văpaie — ce-o să-i pese lumii
Că tu te mistui luminând?

Afară de bucăți în (poesia) versuri mai avem încă și scrieri în prosă, cari de

asemenea ne fac fala noastră și ne dau încredere în plasticitatea, gingășia și nobleța limbii. Astfel de bucăți, cari întrunesc tóte calitățile unui stil neîntrecut, avem: la *Cogălniceanu* esemul de stil sublim ca:

„După privesțele naturii, după minunile naturii, nimic nu este mai înteresant, mai măref, mai vrednic de luarea noastră aminte, ca Istoria — ea e glasul semințiilor ce au fost și icóna vremii trecute”.

Alte scrieri de valóre în prosă, de o căldură și eutusias de nedescris avem la însuflețitul patriot și luptător român N. *Bălcescu*. O putere electrică, care-ți străbate întreg corpul, ne cuprinde cetind clasică descriere a bătăliei dela Călugăreni, unde într'un stil energic ni-se înfățișează tablourile cele mai vii:

„Acăstă strimătóre, pe care locuitorii o numesc „Vadul Călugărenilor” fú alésă de Mihai: spre a sluji de Termopile Romănilor” — un adevărat stil în gen istoric și tot odată de artă.

Trecend peste literatura așa numită cultă și vrënd a căuta artă și frumșețe, precum simboluri, alegorii, motafore, comparațiuni originale în literatura populară,

aci apoi cu încredere putem afirma, că în ce priveste literatura noastră populară ne putem asemăna cu ori-ce alt popor — aci ne zace fala și nădejdea noastră. Scrierile în prosă scrise în stil popular ale lui *Creangă*, pline de originalitate, glumețe, expresiunile sale naive une-ori triste, dăvedesc un isvor nesecat de filosofă populară, astfel sunt: „Amintirile sale din copilăria” și „Basmele” la cari mai găsim spre variațiune câte un:

Că e lae, că-i bălae

Că e ciută, că-i cornută. — etc.

Tot asemenea probe învederate de imaginațiune a poporului aflăm în basmele lui *Ispirescu*.

Mai mult însă și ca aici aflăm noi calitățile, cari fac frumșeța unei limbii în baladele, doinele și horile noastre populare: Cât de poetic și potrivit e descrișă mórtea în balada „Miorița”:

Să le spui curat
Că m'am însurat
C'o mândră crăiasă
A lumii mirésă,

căci într'adevăr crăiasă este, ea predominază pe toți și toți cu ea sunt logodiți din momentul născerii.

Interogatorul lui Karambuloff.

I. De câți ani ești în Bucuresci și cu ce te ocupi?

R. De 8—9 luni și sunt plăcintar.

I. Când și cu ce ocaziune ai cunoscut pe Trifanoff?

R. În Decembrie, când a ținut la biserica bulgară și prin cărciumi, nise discursuri patriotice. Cu această ocaziune ne-am făcut buni amici.

I. Ai ținut loc de profesor?

R. Pe când eram scolar, am ținut loc la o școală în Macedonia.

I. Ai servit în armată?

R. Nu.

I. Când ai fost ales membru în comitetul din Bucuresci?

R. În Ianuarie.

I. Ai depus jurământ, unde și în fața cui?

R. Da, în fața lui Trifanoff și a lui Marcu Bosniacoff.

I. Care a fost simbolul?

R. Un pumnal și un revolver.

I. Ai recunoșce formula jurământului, decât ți-s-ar cesti?

R. De sigur.

Președintele cetesce traducerea jurământului, după-ace pune pe acusat să cetesacă textul în limba bulgară.

I. Ai aflat dela Trifanoff, că a venit Sarafoff la Bucuresci și că el a creat subcomitetul de aici?

R. Da, mi-a spus.

I. Ai luat parte la întrunirea din 17 Ianuarie 1900?

R. Nu-mi aduc aminte, se poate să fi luat parte.

I-se prezintă un proces verbal al ședinței dela 17 Ianuarie semnat de el, în care se fixează dările ședințelor secrete, se hotărăse cumpărarea a 4 pumnale spre a fi distribuite lui Traicu, Poparsoff și Carambuloff, ér în altă ședință s'a cerut lui Sarafoff autorizația pentru funcționarea comitetului.

De asemenea în ședința dela 25 Ianuarie se hotărăse a se comunica lui Sarafoff un articol din „Peninsula Balcanică“.

Acusatul, la întrebările puse, spune mai departe, că în seara de 1 Februarie a fost la Trifanoff și că la acesta s'a hotărât planul pentru uciderea lui Fitowsky.

I. Care era averea comitetului?

R. Nu știu. Am audiat dela ceilalți, că Sarafoff a dat 89 lei pentru comitet.

I. Ai primit scrisori la Văcăresci printr'o spălătorie?

R. Da.

I. Ce însemna cuvintele din scrisoare: „Ce loc a ocupat Carambuloff la plăcintă?“

R. Era o înțelegere, ca să avem încredere în persoana, care ne aduce corespondența.

I. Ce scrisori ai primit în temniță dela Iconomoff?

R. Cu propuneri să se omore Trifanoff, care ne-a trădat.

I. Ce înțelegeți prin trădare?

R. Declarațiile, ce a făcut contra noastră Trifanoff la instrucția, precum și tema de a denunța și alte secrete.

Se cetesce scrisoarea lui Carambuloff

pe care o recunoșce, și în care se vorbește de *marele secret*. („guleamăta taia“.)

Sub semnătura lui este semnat și Miteff cu o inițială numai.

I. Ai audiat dela Poparsoff, că o sorțea grea vă aștepta pentru mai târziu, pentru-că Trifanoff a dat pe față *marele secret*?

R. Am audiat.

I. Cum ai audiat?

R. Poparsoff ne-a spus că: voi ridicați și petreceți, dér trebuie să vă gândiți, că poziția noastră va fi grea, căci Trifanoff a spus poliției *marele secret* care privește omorirea M. S. Regelui Carol.

I. Cine a spus cel dintâi, ce însemnă cuvântul *marele secret*?

R. Miteff.

D. Președinte întreabă pe Miteff. Acesta tăgădușce întâi, apoi spune că Trifanoff l'a învățat să spună, că *marele secret* însemnă omorirea M. S. Regelui Carol.

I. Ce conversația ai avut în Ianuarie cu Poparsoff în privința asasinării Regelui?

R. Marcu Bosniacoff și Poparsoff mi-au spus, că Trifanoff trebuie omorât, fiind-că li-se părea, că el a trădat secretul complotului contra Regelui.

I. Ce ai vorbit cu Bogdanoff la prăvălia lui când ai fost la el în Decembrie?

R. Mi-a spus: Mi-e temă de Trifanoff să nu ne fi denunțat în privința complotului contra Regelui. Întrebând cine sunt destinați să eșecute asasinatul contra Regelui, și cine le-a ordonat, mi-a răspuns, că Sarafoff a poruncit lui Bogdanoff, Poparsoff și Bosniacoff.

Er Bosniacoff, pe care l'am întâlnit mai târziu și pe care l'am întrebat de cele ce au auzisem dela Bogdanoff, mi-a spus: da, eu voi avea cinstea să comit acest asasinat.

I. Ți-a vorbit vr'unul din ei ceva asupra asasinării Regelui Serbiei?

R. Nu am audiat nimic despre regele Serbiei.

D. Poliorat: partea civilă întreabă: Ce membru din comitet a denunțat la Sofia articolul lui Mihaileanu din „Peninsula Balcanică“?

R. Nu-mi aduc aminte cine a propus.

D. Durma: Când aume ți-a destăinuit Bogdanoff despre *marele secret*.

R. Nu știu ziua, dér cu câte-va zile înainte de Crăciun.

I. La instrucția ai declarat, că în Ianuarie. Când ai spus adevărul?

R. În Ianuarie am vorbit cu Poparsoff și cu Bosniacoff, ér cu Bogdanoff în Decembrie.

La ora 6 și jumătate se ridică ședința.

O voce din popor.

Înainte cu vre-o două săptămēni s'a publicat în ziarul nostru nise interesante spicuri din trecutul și prezentul Românilor din Seliște. Nu ne mirăm decât acele spicuri au produs mare mișcare în inimile țărănesci din Seliște, după cum se poate vedea și din glasul următor:

Onorate Domnule Redactor! Nu eu vorbesc aci, ci prin peana mea vorbesce glasul poporului, de aceea am și iscălit din jos, precum am iscălit.

Am vădut, că ai publicat în nisece numeri ai fōiei D-vōstre ceva referitor la comuna Seliște și am audiat, că fōrte adevărate lucruri a spus acolo un domn, care s'a iscălit „Ioan Nemulțumitul“. A spus multe, dér tot nu le-a spus pe tōte, câte suntem siliți a-le suferi și a-le înghiți din partea celor dela cārmă, cari disprețuesc poporul și se silesc a-l ținē tot în întunec și în nesciintă, ca să nu pōtă nicī-odată afla secretele conducerii lor.

Primiți din partea tuturor omenilor de rēnd din Seliște cāldurōse mulțumite pentru cele publicate, și predați, Vē rugăm, mulțumitele nōstre și celui necunoscut „Ioan Nemulțumitul“, care după cum vedem este un om al poporului necăjit și dus din partea domnilor conducători pe căi prăpăstioșe. După cum ni-se pare nouē, dintre toți fiii Seliștei, rēsăriți din opinică și îmbrăcați astăzi domnesce, Domnia-sa este cel dintâi, care s'a încumētāt a da lumii spre seire, că nu sunt așa de bine chibzuite isprăvile, ce s'au pus la cale în comuna nōstră acum de un dārab de vreme încōce; și că Domni nōstri din comună mai bine ar face, decât s'ar îngriji, ca să îmbunētățească starea poporului ajuns la rēu, decât ca să *înfrumșețeze satul nostru* afară din cale și peste puteri.

Pentru noi, poporenii din Seliște, nu este de nicī un folos tot ce s'a făcut acum de câți-va ani cu cheltueli ne mai pomenite. Cine se va bucura de acele nouē făcōtorii? Afară de Domni, cari petrec vara în Seliște, și cari mare parte s'ar mulțumi, credem noi, și numai cu *frumșeția împrejurimii Seliștei*, cu curățenia stradelor, cu aerul cel bun de munte și cu apa cea rece din isvōrēle de pe deluri.

Ōre decât nu le era destul câte s'au aflat pānă acum în Seliște, atunci pentru- ce ne-au cercetat atât de des tot felul de domni din streinătate și la toți li-a plăcut? Dece nu le plăcea aici, ar fi mers de bună-sēmă într'un oraș ōre-care. Dēră ei sātui vor fi de viēța orașelor, că dōră de aceea fug de ea și doresc viēța dela sat.

Apoi decât nicī pentru ōșpetii nōstri de vară nu fac aceste înoiri, cu atât mai puțin fac ele pentru poporul Seliștei, care nu mai pōte trăi de aruncurile cele multe, și cāută să ia lumea în cap outreerând *flămēnți și goli*, ca vai de ei prin țeri strēine.

Acesta bine ni-l'au adus și ni-l'aduc nouē cārmacii. Vrednicia lor ne mănāncă hrana muncii nōstre grea și trudită. Sē le fiă de bine, domnilor, că nouē scim de bună sēmă, că nu ne va fi și nicī nu ne pōte fi, căci nu numai noi suntem necăjiți și îngreunați, dér încă și nepoții nepoților nōstri își vor aduce aminte de nechibzuiala pēcătōsă a părinților lor, cari li-au lāsāt moștenire o sumedeniă de datorii și o sērăciă adusă de apa trecōtore a riului, care acum se regulēză, regulānd tot-odată și averea comunală și lāsānd gōle pungile omenilor, cari — după cum dic domni.

cārora le stă în putere de a face aruncuri — în vecii vecilor nu se va putē goli, ca tōte că mai gōle ca acum ferescă Dumne-deu sfântul de a mai fi.

Așa strigă poporul Seliștei, în ale cārōr urechi a intrat scirea despre cele publicate în vrednica fōie „Gazeta Transilvaniei“.

Dumne-deu sē-i dea sānētate cui și-a adus aminte de noi!!!

Glasul poporului.

Apel.

Misiunea culturală națională a Casinei române la Clușiu, unde această societate este singura, care oferă terenul cel mai prielnic vieții sociale romānesci de aici și atingerii celei mai frățesci între membrii clasei culte romāne și între membrii mēroșei nōstre tinerimi univērsitare — cade înafară de ori-ce discuțiune.

Cu tōte acestea, de ani de zile Casina romānă vegetēză într'o situația desolată, din cauza indiferenței crase și regnabile a celor îndatorăți să o susțină și puterea inteligenței lor, cu sciința lor, și cultura lor, cu devotamentul lor, cu senșimentul lor de sacrificiū, cu pornirea sinceră de solidaritatea etnică și socială.

Fiind-că apelurile nōstre și sfōrtările repetite, ce am făcut în scopul de a rege-nera „Casina“, n'au dat nicī un rezultat, sfārmāndu-se de stānca neagră a nepăsării; fiind-că mulți domni membrii ai Casinei nicī nu se achitā de datorințele lor, nicī nu se interesēză de sōrtea Casinei, ér alții nu se înscriu nicī de membri și nu vrēt să scie nicī chiar de asistența Casinei; fiind-că în urmarea acestor stări grave societatea nōstră se vede amenințată în permanență cu *sistarea dela sine*, ér pentru eventualitatea asta desastroasă intereselor romānesci din Clușiu, noi nu putem lua nicī o răspundere, —

Pentru tōte aceste motive, ne găsim nevoiți a încerca estremul remediu de a adresa pe calea asta sub controlul opiniei publice romānesci, un apel frățesc la toți Romānii din Cluj, ca să se grupeze unul fă-care în jurul ideii de a regenera Casina romānă prin înangurarea unei activități solidarizante și generale pentru salvarea și propășirea ei; în același timp și în același scop rugăm și pe toți fruntașii romāni din jurul Clușinului să beneficieze de dreptul, a li-l oferă statutele Casinei, ca să se înscriu membrii ajūtători cu taxa de 1 fl. pentru a contribui cu interesarea lor devotată la ridicarea Casinei.

Avem nădejdea firmă, că acest apel suprem, votat de unanimitatea Comitetului Casinei în cea mai completă armoniă, nu va rămānē fără echou, și că viața socială romānă din Clușiu va căștiga o pētră fun-

Câtă putere de imaginațiune se cuprinde în cuvintele:

Sōrele și luna
Mi-au ținut cununa
Brași și pālinași
I-am avut nuntași.

Cāt sentiment se află în doinele nōstre și cu ce gingășiă descrie Romānul dorul și jalea este un lucru simțit de fiă-care din noi, fie-cārui i-a tresărit sēu săltat inima la auđul multelor și feluritelor nōstre doine și hore și fie-care are cunosciință despre frumōsele întorsături de frase aflătōre la încheerea unor colinde și poesii populare, ca d. es.:

Și sē sci, că-s sānētos
Că mulțāmind lui Christos
Te sārut dōmnă frumos.

Și acum, după ce în liniamente generale am arātāt frumșețile limbei nōstre în diferitele genuri de scrieri; după-ace scim, că limba nōstră este aptă de a fi folosită ca ori-ce altă limbă; după-ace scim, că întrunesc calitățile unei limbi demne de dezvoltare și continuitate, pentru a nu se obiecta, că am arātāt însușirile și calitățile ei necesare, pōte condus dintr'un hiperzel,

din vr'o iubire nemārginită față de propria nōstră limbă, cred de consult a enumera și câte-va păreri ale altor bărbați de naționalitate strēină față de limba nōstră:

a) Eruditul barbat Weigand caută bogățiile limbei romānesci și laudă grațiile ei;

b) Jarnik asemenea un barbat însemnat numesce limba romānă graiul armonios al urmașilor coloniilor lui Traian, ér

c) Chamberlain, un distins politician engles, dice despre Romāni, că au în sine acel material de nedefinit, din care cu mare răbdare și stăruință se construesc o putere de primul rang — și mai departe — cum vedeți iubirea mea pentru Romāni nu-i ōrbă și merge mână 'n mână cu stima și admirațiunea etc. De sine înțeles, că în acel material de nedefinit se cuprinde și limba, fiind ea nota caracteristică a unui popor, ér stima și admirațiunea lui trebuie să se reoglindeze și în grațiile fermecătōre ale limbei nōstre strămoșesci.

Considerând decī, Domnilor, tōte momentele aduse în favorul limbei nōstre atât directe, cât și indirecte, considerând mai departe, că o națiune pōte spera la un viitor numai împărțită fiind de cultură după

lozinca secolului present și sciind, că adevărata cultură după principiul psihologic, numai în limba maternă se pōte face cu succes;

Considerând mai departe, că strămoșii nōstri au luptat cu vāpaia dragostii de neam pentru susținerea și dezvoltarea limbei nōstre, încāt cu drept cuvēt s'a dic despre ei, că au luptat mai mult pentru limbă ca pentru viēță;

Considerând apoi, că prin cele mai grele cercări a trecut scumpul nostru popor și a luptat din rēsputeri în împrejurări cu mult mai abnormale, mai grele, în timpuri neasemēnat mai vitrege ca cele de aci pentru limbă;

Considerând acestea dic: sfântă datoriă ni-se impune de a ne cultiva și a îmbrățișa cu cāldură limba nōstră, căci *nimic nu este mai scump în lume, ca iubirea de neam, lege și moșia strămoșescă*, ér nēmul e manifestat prin limba, care este sufletul unui popor, cu perderea limbei ne-am perde ființa nōstră ca națiune romānescă.

Sē avem încredere, că un popor care-și croesce viitorul prin cele mai crāncene lupte, care cu rezistență plină de admira-

țiune luptă contra dușmanilor sēi seculari, care-și are martirii sēi naționali, un popor, în fine, care-și varsă chiar sangele sēu, pentru ca din acest sange să rēsară vlstare viguroșe întru continuitatea nației sale, este un popor, pe care-l așteptă un falnic viitor.

Decī, Domnilor, cu taria convingerii trebuie să luptăm pentru păstrarea și cultivarea limbei nōstre; ér când asalt vor da dușmanii nōstri asupra ce avem mai scump la un popor consciu de chiamarea sa, va urma o rezistență, o reacțiune tot atât de înversunată. Numai astfel vom da dovēd de un popor tiner, viguros, un popor, care face progres în dezvoltarea sa; în mod contrar ne-am arātā ca un popor laș, plin de slăbiciunile bătrānelor, care-și așteptă sfirșitul în cel mai apropiat viitor. Numai astfel, iubindu-ne cu sinceritate limba ca pe sufletul nostru, numai astfel putem fi siguri de un mândru viitor.

În deosebī ni-se impune nouē învățatorimeii datorita de a cultiva limba, căci noi învățatorii suntem garanța existenței neamului romānesc, noi, cari formăm generațiunile viitōre, noi purtăm stēgul sciinței

lamentală puternică în Casina noastră regenerată.

Clușă, la 14 Novembre 1900.

In numele comitetului Casinei.

Alesiu Popp, Ioan Scurtu,
președinte secretar

Conferența învățătorilor

din tractul și inspectoratul Aradului.

Arad, Nov. 1900.

D-le Redactor! Despre conferența învățătorilor din tractul și inspectoratul Aradului, care s'a ținut Miercuri la 7 Nov. st. în localul școlii confesionale din Arad, suburbul Segă, îmi i-au voiă a vă raporta următoarele:

Învățătorii din Arad și-au așteptat colegii la gara din Arad, cari sosind între orele 8 și 9 a. m. au fost conduși cu un tramvai închiriat anume până la școala inv. Ioan Vancu. Prelegerea practică ținută de acesta cu elevii de cl. I, II și III a avut ca obiect Religionea și anume „Rați și iadul” său răsplata și osânda, președinte și însușirile lui Dumnezeu. Prelegerea a fost bine reușită și prelegătorului i-s'a spus invrednicite laude.

Dejunul, ce s'a servit învățătorilor aflători față, a făcut ca elevii să fie dimiși, iar sala să se ventileze.

Cuvântul de deschidere, care a urmat dejunului a fost rostit cu deosebită vervă de către președintele despărțământului Arad și totodată vice-președintele Reuniunii inv. din cele 7 protopopiate din dreapta Mureșului, directorul din Arad Iosif Moldovan. În binechibzuitul „cuvânt” s'a arătat rolul învățătorului în societate, precum și scopul pentru care inv. își unesc puterile în Reuniuni și conferințe. Trecând apoi la însemnătatea disciplinei și a ordinii ce trebuie să domnească în societate atrage atențiunea membrilor asupra drepturilor și datoriunilor lor și declară conferința de deschisă. Cuvântul a fost primit în îndelungate aplause.

Constatarea prezențelor. După cetirea apelului nominal se constată, că desp. dispune de 42 membri ordinari, 2 fondatori și 3 ajutători. Din prilejul acestei conf. se înscriu următorii membri: Ioan Petrovici, prof. preparandial în Brad, apoi Elena Roja și Elena Luțai, inv. în Pecica, Maria Cioban și Anița Muciu, profesore la școala de fete din Arad și Petru Colțeu inv. în Mândruloc. N-rul inv. prezenți s'a ridicat astfel la 48. Dintre inv. în funcțiune au lipsit de la această conferință: Samson Lugojan și Ioan Caracioni, inv. splendid plătiți din Nădlac, Ioan Roman din Șeitin, Rom. Luțai, Tornia, Emilia Ciorogariu și Efreim Moldovan, Pecica, George Morariu din Mândruloc, bolnav fiind, și inv. din Arad Nicolau Ștefu a lipsit, fiind-că a avut nevoie ca să se ploconască noului fișpan (Trist tot), carele chiar în ziua ținerii confe-

rinței a fost instalat, cu zurgălauă și banchete, cari au reținut și pe inspectorul de școle Romul Ciorogar d'a lua parte la conferința dascălescă, ținută chiar în Arad. Absența acestora nu s'a simțit, căci conferința, nici-când n'a fost așa de bine cercetată ca acum, deși dintre cei 12 asesori onorari ai Consistoriului școlar aradan nici unul nu a aflat de bine să asiste la o conferință dascălescă. Trist simptom!

Raportul prezidiului constată, că s'au luat toți pașii necesari nu numai pentru ducerea în deplinire a lucrărilor curente, ci și pentru îndreptarea tuturor relelor din trecut. În munca acosta a întâmpinat grele piedici, de-ore-ce vechiul prezidiu al lui Lugojan, instigat de noul ref. școlar, nici până azi nu a predat arhivul noualesului prezidiu, nici chiar în urma mai multor cercări, și pentru a zădărnici lucrările reuniunii, protocolul conf. premerse nu l'au autenticat, ba iau negat și subscrierea. Conferința a autorizat prezidiul să facă toți pașii de lipsă pentru a lua arhivul în stăpânirea sa, și protocolul ședinței premerse, cu puține observări se autentică în plen. Tot din acest raport se mai constată că deia ultima conf. încôce biblioteca desp. s'a sporit cu 23 opuri în 42 volume în preț de 38 cor. 50 bani.

Pentru ducerea în deplinire a hotărârilor adunării generale a întregii Reuniuni ținută în Arad la 12 și 23 Iulie a. c. s'au luat următorii pași: pentru censurarea prelegerilor practice și a disertațiilor s'a ales o comisiune permanentă, căreia i-se vor da de acum înainte toate temele intrate dela membri; s'au luat dispoziții pentru conlucrarea temelor restante împărțite de comitetul central și pentru compunerea planului de învățământ din Religione, s'a discutat inactivitatea societăților populare de împrumut și ajutorare pe baza statutelor alcătuite de Reuniune, și pentru inactivitatea societății de agricultură s'au emis côle de subscriere, asemenea și pentru înscrierea membrilor la convicțul, ce se va înființa pentru creșterea fiilor de învățători. Tot în urma hotărârilor adunării generale s'a distribuit membrilor protocolul tipărit al adunării generale din anul curent, care protocol a fost așa de bine apreciat de întregă presa noastră. S'a recomandat apoi comunelor bis. almanachul Reuniunii învățătoresci caransebeșene pentru a-l procura spre scopul bibliotecelor școlare și în sfârșit s'a luat frumoasă hotărâre, ca până la proxima adunare a desp. fie-care învățător să fie însărcinat și angajat a cerceta și descrie cauzele nefrecuențării regulate dela școlile și comuna respectivă în care funcționează ca învățător.

Disertațiunile intrate la prezidiu au fost trei: observări relative la învățământul geometriei în școala populară de Iosif Tisu inv. la școala de aplicația de pe lângă seminar; „Esamenul” de Iosif Moldovan, preș. desp. și „Subiectul și predicatul”,

prelegere din limba maghiară de St. Roja. Interesantele și cu destul pricepere lucrate disertațiunii s'au predat comisiei literare spre cenzurare.

Conferința proximă se va ține din incidentul esamenului în comuna Tornia la școala conmembrului Romul Luțai.

După astea președintele plin de bucurie pentru rezultatul practic al conferinței, prin scurte cuvinte încheie adunarea și conform dispozițiilor luate de învățătorimea din loc s'a făcut apoi o excursiune cu tramvaiul la mărăța fabrică de vagoane, unde din bunăvoința directorului am fost conduși din fermă în fermă, admirând invențiile pe terenul mehanic și convingându-ne, că „meseria este plug de aur”. 1500 lucrători sunt aplicați la această fabrică, printre care o mulțime de Români. Durere însă, că ei sunt aplicați la lucrurile cele mai grele și mai de rând.

Pe la orele 3¹/₂ ne-am adunat apoi în restaurantul românului Ungurean, aflător în apropierea fabricii la masa comună, unde s'au ținut toaste din partea președintelui desp., preș. Reuniunii zelosul d-n Teodor Ceontea, parochul Fabrițiu Manoilă, Tisu pentru prof. Petrovici, Mihața pentru prof. Boșșan, I. Vancu pentru Groșorean și Manoilă, pentru cel mai vechi funcționar al Reuniunii d. Oltean, pentru inv. Coste, care a suferit și martiriu pentru interesele școlii.

Corresp.

Școala ceramică din Târgu-Jiu.

Cetitorilor noștri le este mai de mult cunoscut, că din Octomvrie a acestui an s'a deschis în orașul Târgu-Jiu din România o școală rară în felul său, care și nouă, Românilor de dincoace de Carpați, ne poate aduce mari folosuri. Școala acosta se ocupă cu instruirea de olăria artistică, porțelanăria, zugrăvitură pe vase și sculptură (adecă cioplitură și scobitură în lut, ghips etc).

Școala e împărțită în două despărțăminte: unul elementar, în care se vor aplica tineri, cari au absolvat cel puțin patru clase gimnaziale ori reale, și la al doilea despărțământ, numit artistic, se recer aceleași clase, și se recer și să aibă vedit talent pentru desemn.

Scopul acestei școle este, ca într'un viitor apropiat să nu se mai aducă din alte țări vase de lut, porțelanuri, majolică, (materii de porțelan), ci banii să rămână în țera românească. De aceea școala și este astfel întocmită, ca elevii crescuți în ea nu nu mai că vor cunoște meșteșugul după metodele cele mai deservite, ci din ei vor eși și oameni înarmați cu toate luminile științei, pătrunși de puterea gustului, cu atragere pentru ceea ce e frumos, așa că ei vor eși cerceta, înțelege, studia și-a face modelele de mare valoare artistică; ba chiar de a crea înșiși producțiuni noi.

Cursul amândurora secțiunilor vor dura 3 ani, începând dela 1 Sept. până la 29 Iunie a fie-cărui an.

Dacă pe lângă cele spuse până aici vom mai adăuga, că școala e provădută cu opt profesori și-a care cu specialitatea sa; doi din aceștia sunt forțe de primul rang în persoanele d-lor I. Wirstl, fost elev al academiei de arte industriale din Viena și renumit prin mai multe lucrări ale sale vândute cu mari prețuri pe la expozițiile industriale din Viena, și d-l H. Fröhlich fiul unui mare fabricant ceramic, care pe lângă studiile teoretice câștigate în școala specială, a practicat mulți ani de-arândul în cele mai renumite fabrici din Germania, Finlandia și Austria. — Acestea toate avându-le în vedere va înțelege ori-cine, că elevii crescuți în noua școală din Târgu-Jiu, care deși abia înființată, deja e înpopulată cu 30 elevi, au să se aștepte la un viitor frumos, onorabil și neatârnat.

Din cauzele aci înșirate nu putem recomanda în de-ajuns părinților români de dincoace de Carpați, cari au fi cu creșterea recerută, de care am amintit, ca se și aplica la acea școală spre binele lor și în interesul Românilor, cari cu atât mai mulți bărbați inteligenți, cu bun câștig și independenți vor avé în sinul lor.

De încheiere mai amintim, că susținerea la acea școală nu e împreună cu greutăți prea grele. Taxe pentru școală nu se plătesc nimic, și întreținerea la case de-ale privaților din oraș se poate căpăta cu cheltuieli până la 30 lei pe lună, ceea ce după cursul de azi face 14 fl. 25 cr.

Literatură.

„Carte de cântece” pentru tinerimea școlară adunate și aranjate de Ioan Dariu: A apărut numai acum și conține: hore, marsuri (școlastice și eroice) elegii, imnuri, cântece religioase și alte multe soiuri alese din cele mai frumoase și de cei mai vestiți poeți ai noștri; așa că ești pentru tinerimea adultă și popor în genere dau o petrecere frumoasă. Constă din peste 168 pag. și se vinde la Tipografia A. Mureșianu cu 50 bani (25 cr.) plus 5 bani porto.

Pentru pregătirea bucatelor se atrage atențiunea familiilor române asupra cărții mult folosite intitulată „Bucătăreșii Națională”, carte de bucate a bucatării române, franceze, germane și ungare. E tipărită la Brașov de răposatul librar I. C. Hîntescu și la compunerea ei și au dat concursul și unele domne române harnice și distinse găzdoie. Până azi cartea acosta a rămas la noi cea mai bună și bogată în felul său. Numai felul bucatelor, cu privire la pregătirea cărora se dau instrucțiuni, înșirate după nume în ordine alfabetică, trece peste 1620. Cartea intrăgă conține peste 700 pag. format mare cart și se vinde cu un preț de tot estin, — costă numai 80 cr + 15 cr. porto Adăugem, că instrucțiunile cuprinse în carte, sunt scrise într'un limbajiu foarte ușor. Exemplare se pot procura și dela Tipografia „A. Mureșianu”, Brașov.

școala, căreia cei mai de frunte bărbați din lume, cei mai profunzi filosofi îi dau înțelegere față de toate științele din lume. Și limba este splendoră, haina, sufletul națiunii noastre:

Românașul și-o iubesc ca sufletul său,
Vorbiți scrieți românește pentru Dumnezeu.

Sbârdașul și Leul.

S n o v ă.

Scrișă de I. Koevari

Dacă s'ar încumeta cine-va, — poreclesce-l Nanu, tot una. — să nu credă, că drept are nația,¹⁾ când dice, — că naibii să fie cel cu price, — că mai mult cu capul, decât cu brațul: asculte-mi povestea, apoi cărcălescă, decât mai are nevoie și bleasc.

O fi...! Că bag'semă și pe unde e țera leilor și a altor namițe de obirșia lui, și pe acolo sunt păduri. Și apoi, pe unde păduri se află, ru-

¹⁾ nația = mireanul, poporul dela sate.

șine ar fi să fiă, să nu tîrcolească și câte-un meșter-strică, adecă sbârdaș.

Și ce-i tócă sbârdașului nost?... Ei! lele, — nu mai mult, nici mai departe, decât — ascultă: să se ducă la pădure și să-mi facă un pat pe séma împăratului.

Póte l'o fi rugat chiar Impăratul; érá a face tîrg cu împărații, nu-i zamă de Vinerea sécă, că împăratul plătesce nu se alcăzește.

(Gândescu-mi așa în gândul meu, căci așa dec'ar fi — n'ar fi réu).

Dér nu m'oiú face lelea Catrinică, care tot bleștesce din limbă; îndrugă la vorbe și — nu spune nimică.

Sbârdașul nostru a fost voinic de lele, și nu umbla după tendele. Apucă-mi deci sbarda subsuoră și haidem cu ea la pădure afară.

Ajuns în pădure, sbârdașul cótă și mai răscótă în sus, în jos până dá de lemnul potrivit, apoi se pune cu tot sufletul pe lucru. Cioplesce, sbârdașește de-i asudă grinda²⁾ — ar

²⁾ A lucra până asudă grinda = a lucra din greu, până te trec sudorile și mai vîrtos până

dice bătrânii. Ce scii necazul omului pentru ce? L'or fi fost stringend și pe el — póte — nojițele; căci sosită odată luna cea mincinosă,³⁾ nu-ți mai poți închide ușa dinaintea jucuteilor și a altor împelițați. Închina-i-ai Hantătarului.

Dér să nu cheltuim vreme și vorbe de podoba lor, căci și de și le avem cinstea, ci să ne vedem de mușterul nostru.

Ah! el sporia virtos înainte. Lucrând astăzi, lucrând mâne, munca mergea, ba era aproape de gătaniă, când écă dragul meu — nu se vi-seze (cine nu dórme) — vine Leul.

„Aha! omul” — dice Leul, aducându-și aminte de cele pățite cu călăreșul. Scii povestea de adineori!

„Acum am să-mi trag o socotélă bună cu el” — gândesce. „Of! și ce mai bucatură dulce!”

nu joiești a-ți șterge fruntea de sudori. Grinda e fruntea.

³⁾ Luna cea mincinosă se numesce pe la noi: luna lui August, Sept., căci atunci se culeg pe aici toate porțile și datoriile. Până la vremea aceea omul numai minșesce cu ele.

Astfel plănua Leul și așa-ceva judeca și sbardașul, că plănuesce, când îl vîdú aproape, tot mai aproape de el. Dér spunend adevărul: decât te vedeai, frate, în pielea lui: ce focul tîu mai era să faci și tu? — n'a dîmi-o?!... Să fugi? să te ascundî? — de-a fitea, căci decât îți e rînduit — sila — să-ți pui odată capul: tot una-ți este atunci: ori cu capul de pîtră, ori cu pîtră de cap. Primejdia însă face din nimic voinic; din mămăligă nefrecată—viteaz mare dintr'odată; érá de unde pentru jocul sbârdașului nost: ziua acosta, numai de prasnici nu se putea chema.

Drept spun déră, decât vă dic, că vîdîndu-se el în cușcă, gândesce una și își tocesce sbarda de-ale lui clop⁴⁾; că decât n'o fi altcum și n'a putea-o sfecli, să póta și Măriei Sale

⁴⁾ de-aiui clop. Acesta este — la noi, — un joc de cărți, fără de bani, ci cu lovitură în palmă și cu o curéuă și cu ștergura împletită. De comun acosta. La care e cloparul de moc, dá în palmă la contrar o lovitură bună. Tot așa și ceilalți soți, cari sunt partida lui la contrarii lor. A face ore-ce de-aiui clop: însemnă a face foarte bine.

Petrecerea coriştilor din Scheiă (Tocile).

În seara de 28 Oct. v. (10 Nov. n.) s'a dat în sala dela Reduță din loc producțiunea urmata de petrecere populară a tinerilor corişti dela biserica Sf. Treimi din Scheiă.

Trebuie să spunem, că producțiunea a succes, peste, tot dis, foarte bine. S'a început cu cântări; cu un cor al tinerilor instruit de d-l învățator N. Oancea jun., care a și condus corul. Mulțumită zelului d-sale, corişții s'au prezentat toți bine preparați și au executat cu esactitate trei coruri bărbătești și o horă populară, care de care mai frumoasă și sgomotos aplaudate. Printre cântări a declamat cu efect d-l G. Gal o anecdotă de Speranță.

D-nii N. Ardelean și G. Stinghe au executat cunoscuta și hazlia comediă de Alexandri „Arvinte și Pepela”. Au scit'o foarte bine și erau preparați cât trebuie, din care cauză jocul li-a și fost însoțit de mult haz și aplaudat.

„Idil la țară”, comediă într'un act de Jun și Flerx, localizată de d-na M. Baiulescu a fost dela început până la sfârșit numai o voadă pentru public, care nu mai înceta cu risul. Succesul au s'e-l mulțămescă diletanții dibăoiei lor și pregătirei ce au făcut. Cei ce au jucat au fost: dintre d-ni: G. Mercheșan, L. Savu, C. Florea, P. Eliu, A. Șelariu și Oct. Bogdan; ér d-re: El. Rășnovean, M. Iiescu, M. Suci. Nu ne îndoiim, că de s'ar fi prevădut un asemenea succes, cu mult mai mare public ar fi participat la producțiune.

Etă și darea de sémă asupra încassarilor:

Dare de sémă.

Brașov, Noemvrie 1900.

Vă rugăm să dați loc următoarelor în prețuitul D-văstră diar: Cu ocaziunea petrecerii populare dată de „Corul” bisericeii sf. Treimi de pe Tocile Sâmbătă în 28 Oct. a. c., în folosul fondului său, s'au încassat 158 fl. 05, v. a; din aceste subtrăgându-se speșele er 128 fl. 05, rămâne un profit curat de 30 fl., care s'a predat printr'o Comisiune On. Comitet numitei biserici în administrare.

Publicăm tot-odată numele acelor st. domni și dómne, cari au binevoit a ne da ajutorul material prin suprasolviri, și anume:

Câte 5 cor. D-l. Dr. Lemeni adv.
Câte 4 cor. D-nii Ars. Vlaicu director 4 cor. 80 b.; I. I. Burduioiu comers; S. Damian adv; P. Nemeș not. public reg. ung. și Em. Safrano.

Câte 3 cor. D-nii: N. Eremias comers; Dr. Ios. Pușcariu adv.; Dr. Mănoiu adv.; D-na El. A. Popovici; Dr. Meșian adv.; 2 cor. 80 b.; și S. Chicomban 2 cor. 20 b.

Câte 2 cor. D-nii: Gr. Maior redactor; Dr. V. Saftu paroch; D-na M. Baiulescu:

Eug. Prăcup; B. Baiulescu protopop; N. N., N. Grădinar comers; Dragomir Pulpaș; D-nele: Maria I. Muntean și Sof. Tocanie.

Câte 1 cor. 80 b. D-nii: Dr. S. Stinghe prof. I. Ciuren librar, I. Pricu și I. Petric protopop; 1 cor. 20 b.

Câte 1 cor. D-nii: C. Voicu zaraf; G. Șerban teleg. în pensă; I. Badițoiu comer. Ciorța prof. D. D. Marcea inv.; Navrea și D. N. Căpățina.

Câte 80 b. D-nii: M. Jiga contabil; Codarcea; G. Dima prof., N. Sulică prof., Jantea prof., și Fl. Pernea zaraf. Câte 60 b. D-nii G. Zaviet; N. Badițoiu; G. Spudera; M. Bănoila și E. Arefa. Câte 50 b. D nii: C. Orghidan; N. G. Căpățina și Paraschiva Grădinaru. Câte 40 b. D-nii I. Căpățina; I. Spudera; V. Furnică; D-na E. Pop; V. Cristolovean; D. Măciucă; El. Rășnovean; J. Abri; S. Furnică; V. Clipea și V. Ardelean. —

Câte 30 b. D-nii: N. Vlășceanu; S. Căpățina; R. Spudera și M. Gușu. Câte 20 b. D-nii: I. Bobiț; C. Brânză; N. Badițoiu; I. Nistor s; I. Nistor j; N. Bureșea; G. Gall; N. Loga; C. Bodean; A. Căpățina; C. Navrea; D. Brânză; V. Moroian; F. Villi; M. Neguț. I. Bómben; G. Bureșea; M. Barberi; M. Vlaicu; R. Măelat; P. Pricu; G. Navrea; R. Zărnovean și M. Grindu. Câte 10 b. D-nii G. Căpățina; G. Bodean; G. Navrea și D. Coorandu. M. Furnică; N. Navrea.

Mulțămim On. public din Brașov și jur, care a binevoit a ne incuraja prin prezența sa la pasul ce l'am făcut pentru sporirea fondului Corului bisericeii noastre.

Tot-odată aducem mulțămită și d-lui învățator N. Oancea i., care a avut bunăvoiața a ne pregăti pentru cântările executate.

Sperăm, că și în viitor P. T. public ne va de o vie dovadă despre sprijinul său necontestabil, luând parte la încercările noastre, de present destul de modeste.

Brașov în Noemvrie, 1900. s. v.

Ioan Suci. Ioan Preșmerean, cassar.

Convocări.

Brașov, 4 Nov. v. 1900.

Onor. Dómne membre ale Reuniunii femeilor române din loc se convocă, în înțelesul statutelor, la adunarea generală ordinară, ce se va ține Lună în 6 (19) Nov. a. c. la orele 2 1/2 p. m. în sala cea mare din edificiul școlilor.

Pentru orientare On. Dómne se aduce pentru a 2-ora la cunoscința, că în această adunare, pe lângă obiectele obicnuite, prescrie de statute, va fi la ordinea zilei și alegerea comitetului pe un nou period de 3 ani.

Susana Popovici, vice-președintă, Lazar Nastasi, actuar.

Moftimul mic, 12 Nov. 1900

Adunarea generală a despărțământului Sătmărean al „Asociațiunei pentru litera-

tura română și cultura poporului român” se convocă pe 21 Nov. st. n. (Arch. Mich. Gav.) la 11 ore în Pișkolt și se invită toți membrii despărțământului, cum și sprijinitorii culturai poporului român.

Programa:

Serviciu divin celebrat de preoții prezenți; la 11 ore adunarea la școala română:

- 1) Deschiderea adunării priu directorul despărț.
- 2) Raportul secretarului despre activitatea despărț.
- 3) Raportul cassarului despre starea cassei.
- 4) Esmiterea unei comisiuni pentru încassarea taxelor și câștigarea de membri noi.
- 5) Cetirea unei disertațiuni populare.
- 6) Propunerii diverse de interes cultural.
- 7) Defigerea locului și timpului pentru adunarea viitoare.
- 8) Alegerea unor membri din comitet
- 9) Închiderea adunării.

Domni, cari doresc a participa la această adunare, sunt rugați să binevoiescă a avisa despre participarea lor la prând pe M. O. Domn Florian Sălăgian paroch în Pișkolt, posta loco; érá cei ce au să călătorosă pe calea ferată și despre trimiterea preinjurii necesare. Permisieunea pentru ținerea adunării deja se află la mâinile directorului.

Dr. Vasile Lucaciú George Șuta
secretar. directorul despărț. Sătmărean.

Lipova, 10 Nov. n. 1900.

Conform decisiunii adunării generale din anii trecuți, prin acestea se convocă adunarea generală de toamnă a „Reuniunii învățătorilor rom. gr. or. din protopresbiteratul Lipovei”, pe Joi în 22 Noemvrie a. c. în opidul Lipova, la care cu onore se invită toți P. T. Domni membri ai Reuniunii, precum și toți amicii și binevoitorii școlei.

Programul adunării:

- 1) Joi, în 22 Noemvrie a. c. la 8 ore dim., participare în corpore la chemarea Duhului sf. în bis. rom. gr. or. din Lipova.
- 2) După chemarea Duhului sf., deschiderea adunării generale în localul școlei din Lipova; prezentarea rapórtelor, comitetului, cassarului și bibliotecarului, precum și alegerea unei comisiuni pentru censurarea acestor rapórt.
- 3) Prelegere practică din „Catechism” și „Limba maghiară” — apoi conferință didactică asupra prelegerilor ținute.
- 4) Încassarea taxelor și înscrierea de membri noi.
- 5) Referada comisiunii asupra rapórtelor de sub pct. 2.
- 6) Ascultarea disertațiunilor. Se notează, ca cei-ce voiesc a diserta, s'e-și însinue disertațiunea la biroul reuniunii, până cu 3 zile înainte de adunare.
- 7) Restaurarea corporațiunilor reuniunii, pe un nou period de 3 ani.
- 8) Defigerea timpului și a locului adunării gen. viitoare.
- 9) Încheierea adunării generale.

Din ședința comitetului Reuniunii ținută în Lipova la 28 Oct. v. (10 Noem. n.) 1900.

Voicu Hamsea, Ioan Lucaciú,
protopop-președinte. notar.

Mulțămită publică.

Colnic, 30 Oct. 1900.

Subscrisa prin această aduc mulțămita On. Domni jos înșirați, cari au binevoit a contribui la colecta făcută pentru procurarea tabelelor din Istoria naturală și a altor rechisite pe séma școlei de fete din Colnic: George Crăciun, notar și președ. al com. paroch. 5 cor., Măria Drăgan inv. 5 cor., Ad. Salinschi neguțator 2 cor., Iosif Ieremia preot 1 cor. 50 bani, Petru Ieremia preot 1 cor. 50 bani, Moisă Crina Lușița 1 cor. 50 bani.

Câte 1 coronă: Tr. Băiăs vice-notar, I. Crina epitrop, I. Todor epitrop, P. Lațcu crâșnic, I. Voin jude, I. Lușța vice-jude, G. Corbu jurat, G. Popa jurat, Traian Pau jurat, M. Todor Mărian codrean în pens., I. Glavă codrean, I. Crina, Simion Opra, I. Crina Bițu, Trăilă Romănu, P. Lațcu

Bagiu, I. Opra, I. Trușan Păuța, Trăilă Păuța, Dăniă Vuc Daina, Tulbure Ōncea, M. Petrica Bălu, P. Găscă Miut, Iac. Petrica, M. Glavă Moje, M. Truică, I. Lațcu Bugar, I. Meda Ogrin dela dél, N. Megheș, I. Voin Popa, Tr. Todor Mărian, Ionica Petrica, G. Corbu Târșu, Ilie Uzum, Trăilă Lușța, P. Mițu Meilă, I. Birlea, M. Romănu, P. Ion, I. Voin Voica, I. Păuța Pascu, Traian Gărboni, P. Micloșină, Efta Olariu, Ianăș Păuța Brânză, P. Lațcu Merta, M. Becinégă Nicórá, I. Gherguță, I. Todor Mărian, Petru Lucaciú mésar, Petru Găscă Uștăr, I. Pirtoni Taibăr, G. Mițu, Petru Crina de sub cóstă, Const. Lucaciú, Trăilă Lepa, M. Paius, I. Bulzu, Luca Petrică Tagu.

Mai puțin de 1 cor.: Il. Ienciu Neșă 60 b., Tr. Căreba epitrop 60 b., Livia Pautici 25 b., Cornel Popovici 20 b., Măria Vidă 40 b., N. N. 40 b., Traian Crina 20 b., Ilie Negru 40 b., Mărtin Rus 40 b., I. Popa 20 bani.

Dintre școlărițe au contribuit în bani: Măria V. Daina 20 b., Elisaveta Găscă Uștăr 20 b., Flórea Anțila 20 b., Ruja Roșu 20 b., Măria Pascu 20 b., Elisaveta Crina 40 b., Elisaveta Todor 20 b., Maria Gherguță 20 b., Iconia Todor 20 b., Maria Micloșină 20 b., Scumpina Todor 20 b., Versavia Birlea 20 b., Elisaveta Miut 20 b., Versavia Lațcu 20 b., Elisaveta Becinégă 20 b., Iconia Ienciu 20 b., Măria Crina 20 b., Măria Drăgoi 20 b., Măria Ienciu 20 b., Iconia Becinégă 20 bani.

Dintre școlărițele corepetitoare: Iconia Vuc 20 b., Elisaveta Ion 20 b., Silvia Voin 20 b., Anica Mițu 20 b., Petruța Căreba 20 b., Elis. Glavă 20 b., Valeria Becinégă 20 b., Anuța Gherguță 20 b., Elisaveta Micloșină 20 b., Iconia Rus 20 b., Iconia Mițu 20 b., Mărgărie Romănu 20 bani.

S'a colectat prin subscrisa 87 cor. 40b. Dintre cari s'a spesat pentru scopul mai sus arătat 83 cor. 40 bani, ér restul de 4 cor. se va întrebuița pentru procurarea cărților pe séma bibliotecii dela clasa de fete deja înființată éráși prin colectă în anul 1899.

Măria Drăgan,
învătătoare.

Minunatele proprietăți ale mierei.

Am arătat în alt articol cât sunt de folositoare albinele agriculturai; acum vom vorbi despre minunatele daruri ce are mierea asupra sănătăței.

Bătrâni n'aveau atâtea medicamente nu cunosceau higiena de ađi; dér luptau împotriva multor bóle mulțumita unor produse firesci, cum e, nu mai departe, mierea, atât de părăsită ađi, dér care avea mare în vechime.

Mierea curată conține zahăr de fructe și puțin zahăr de trestie sub forma cea mai fină și mai asimilabilă, de ore-ce e adus în această stare de organele albinelor; pe lângă acesta mai conține uleiuri eterice, din diferite flori, amestecate cu acid formic, atât de antisepic și care împreună cu cele dintăiu dau aroma plăcută și caracteristică a mierei. Medicii însemnați au dovedit, că mierea curată se mistue mult mai bine, decât zahărul; mierea introdusă în stomac se absorb'e în sânge fără a suferi nici o transformare, întocmai ca apă, pe când zahărul propiú dis trebuie mai întâiu să sufere în stomac o seriă de transformări, adecă să fiă adus în acea stare în care se află zahărul din miere.

Așa fiind, mierea servește la arderea organismului, și decât nu hrănesce propriu dis, dér împlinește un rol asemănător, mărind puterea de viață. Și nu fără dreptățe diceau cei vechi, că unele dintre cele mai plăcute daruri aduse zeilor era mierea și untul topit.

Persónele, copiii și bătrâni, cari mistue greu, e bine să întrebuițeze mierea curată în loc de zahăr. Pentru copiii de țită e nespus de folositoare; mierea așină bine-făcător membrana tubului digestiv. Altă proprietate a mierei e că nu lasă să se formeze acide și o fermentare neprietenică; de aceea un păhar de lapte și o fălie de pâne ori simplă apă caldă cu olingura de miere, sunt bine-făcătoare pentru un stomac slab. Mierea topită într'un pahar de apă e cel mai bun decoct pentru bolnavi. De asemenea s'a constatat, că e bună împotriva anemiei și are o înviorare bine-făcătoare asupra persónelor nervose.

dovedi, că scula bună face meșter vestit, érá el scie s'o întórcă și cu drepta și cu stânga.

Ajunse lângă el Leul.

Ei!... d'apoi cine va face politica, — arđ'o focul — decă nu cei cu capul mare? Érá — pentru povestea noastră, cine putea să fie acesta altul, decât Leul?! (Bagsémă toți cei mari și tari sunt politicoși.)

Încă tot în minte cu călărețul, dicem așa, Măria sa Leul, nu cumva se sparie pe om, ori s'o mănca ca adineaori nespălata: face-mi cea față prietinósă; ba că se dá la povestii cu sbărdașul.

Vorba vorbă aduce și după douătrei brașóve „ce-o să fie asta” întrebă Leul, arătând spre pat?

— „Hodină pentru împératul”, dice sbărdașui: „bun s'e-ți fie sufletul. După munca și ostenelele zilei, în această alcătuelă are s'e-și întinerească puterile sale cu hodina de nópte — nălțatul împérat”.

Grăia și el după necazul lui.

„Bună sculă — dice Leul, — s'e-mi faci și mie una”. Dér cu gândul — tot la bucata cea dulce.

(O s'e-mi facă hodina — dicea, — apoi ici sunt unghiile și colțișorii mei.)

„Mai mult cu capul, decât cu brațul, socotesce dincolo sbărdașul, și face un hămbar puternic și decă e gata, grăesce-l pe Leu, s'e între în el, — s'e-l potrivéscă; că dec'o fi prea strimt, s'e-l mai strímteze, dec'o fi prea sciurt, s'e-l mai scurteze.

— Ce-i dice la un dobitoce — fiă el cât de mare?! Se pune Leul în hămbar, érá sbărdașul, fulger-iute, trage ușa peste el, apoi culcu Măria ta.

Decă o fi scăpat Leul din hămbar, cum și pe ce cale, — povestea nu ni-o spune. Credem totuși, că Domnia-lui acolo și-a aflat „vecinica pomenire”, căci drept spune vorba, că totă pasérea pe limba ei piere, și tot cel-ce face grópă altuia, însu-și cade în ea.

Sbărdașul și-a mântuit traiul; Leul și-a mâncat mălaiul.

Cel-ce are urechi de auđit, s'e auđă.

Fărnaș, 1900 Brumar-mare 12.

Din pricina acidului formic, ce conține, e un minunat antiseptic; de aceea e bine de dat copiilor spre a-i feri de anghină, difterie și alte bôle ce se capătă prin gură. Mai de mult mierea era o hrană dîlnică, ales pentru copii, și pôte și acestui fapt de datorea lipsa de multe din bôlele de azi. De asemenea e bună pentru bătrîni, convalescenți și lehuze, de vreme ce nu numai ține loc de hrană fără a obosi stomacul, dăr așîță într'un mod bine-făcător stomacul. Copiilor paliți cari n'au poftă de mâncare, și cărora le plac numai dulzăvurile, e bine să li-se dea în locul acestora miere, de vreme ce acesta nu fermentază și nu produce atâtea acide stricătore stomacului și dinților. E chiar de prisos să mai spunem, că-i aprôpe un medicament pentru persoanele, cari sufer de laringile și laringile cronice.

Prin urmare e minunată pentru omeii, cari au de vorbit mult, ca profesori, advocați, cântăreți, actori etc. Ca să ne facem o idee de calitățile antiseptice ale mierei, e de ajuns să spunem, că aplicată pe răni le tămăduie. Lucrul se esplică, fiind antiseptică, ucide microbii și izolază ana de aer. Elvețienii au un obicei foarte bun; ei beau cafeaua cu lapte, împreună cu un fel de pâne unsă cu unt și cu miere. Ast-fel au o hrană completă și igienică.

Dăr pentru tôte aceste calități ale mierei se cere ca ea să fiă curată și nefalsificată cu tot felul de melase și compoziții. Falsificarea mierei e cu atât mailesne, cu cât dînsa e foarte aromatică și un sfert de kilo ajunge să falsifice un kilo de melasă.

Am vădut comercianți, cari nu sciau deosebi o miere falsă de una adevărată; și cu tôte acestea lucrul nu-i de loc greu, decă avem ôre-care esperiență. Lucrul cel mai bun e când ne putem procura miere de la prisăcar, ori-cum însă tot e bine să putem deosebi mierea falsă de cea adevărată.

Mierea curată are proprietatea, că în motimpurile rici se cristalizăză uniform și armăză un stivă vîtos: acesta-i un semn sigur de nefalsificare; pe când tôte celălalte prorogate, curî se vînd sub numele de miere ramătată, n'au această proprietate. Êr pentru a fi și mai siguri trebuie să scim, că mierea curată se topește în spirt fără a lăsa depozite. De pe culôre mierea nu se pôte cunoște, de-ôre-ce acesta atîrnă de culôrea florilor cu cari s'au hrănit albinele.

(„Universul“) Sofia Nădejde.

P O V E Ș T E.

Un nou mijloc de a prinde șorecii și cloșanii este, decă în cursa acestora se picură puțin ulei de roze. Aceste animale c'un miros de tot fin, vrînd nevrînd, sunt atrase de mirosul uleiului în cursă.

Ca să atragi iepurii din depărtare. Ia foi uscate de pătrunjel, legă-le în mănunchi și pune-le în diferite locuri. Mirosul lui va aduce pe iepuri din depărtare și atunci, aratăți hărnicia împușcatului.

Cum se ferbe ușor și bine fasolea, mazerea și lintea? Se apropie și sfîntul post, și femeile de pe acum încep a se îngriji d'ale postului, dîndu-și sfaturî una alteia. Etă cum învață baba satului să fierbă femeile tinere fasolea, lintea și mazerea:

Tôte leguminósele se fierb mai ușor și sunt mai gustóse, decă se tîmóie întâiu în apă fierbinte, se spală în urmă bine și se pune la foc cu apă în clocot. Lintea pierde gustul neplăcut, decă se spală întâiu de două-ori în apă fierbinte.

Geamurile sêu ferestrele închețate se vor descheța la moment,

decă le vei șterge cu un burete cu apă sêrată.

MULTE ȘI DE TÔTE.

Despre musce.

De câte-ori se aședă o muscă pe unde-va se pôte observa, că face nisce mișcări, întocmai ca și cum și-ar face toaleta.

Mai întâiu începe cu picioarele din'apoi, pe care le frecă unul de altul; apoi își mătură aripóarele și în urmă picioarele din'ainte, lingîndu-și cu gura cât pôte mai mult tot corpul.

La ce face acêsta?

Decă luăm un microscop și observăm bine o muscă, vom vedé, că tot corpul ei e plin de nisce parasite foarte mici, pe care îi stinge făcîndu-i gogolóie și-i mănâncă. Decă observăm o hârtie, pe care a manevrat o muscă în sensul spus, cu ajutorul unui microscop, o vom găsi preserată cu parasite.

Acestea sunt nisce corpuri invisibile cari plutesc în aer și se prind de corpul muscelor. A sburat musca în deajuns încât i-s'a umplut corpul de asemenea parasite, atunci se aședă, ca să se curețe de ele. — În odăi murdare își găsesce destulă alimentația, pe când în odăi curate umblă înzadar după pradă.

Cum se cunoște un bețiv?

Bețivul mănâncă foarte puțin, căci mistuirea se face anevoe. Pune-l să scótă limba și vei vedé că tremură. Întinde-i brațele și vei veé asemenea, că tremură, dăr mai cu sémă degetile, căci muschii pierd puterea. — Muncesce repede, dăr ostenesce curînd. Pune mâna des la frunte. Îi urlă capul. I-se bate inima. Are udul des și urdinare, acêsta după accese. Se îndușe lesne. Corpul îi este greoi. Chipul îi este schimbător.

Bețivul rabdă puțin la frig. Umblă cu capul în jos. Se pare tot-deuna gînditor, arătînd o cîință. Rîsufă greu. Dorme greu. Este iute la mîniă și supêrțios. Îi place să se laude. Viséază înfricoșat. Vorbesce cam răgușit. Îi plac mai cu sémă aciriturile.

El ostenesce curînd la mers. Scupă și suffă nasul des, și acêsta mai cu sémă dimineța. D'au nascere la copii poiciți. Femeile mai au lăpădături. Îi place să umble cu de-ai lui ferindu-se de alții. Pierde șirul ideilor. Fața la unii este palidă, la alții roșă și vîrfel nasului bătînd în vînet. După aceste semne îi putem cunoște pe bețivi.

Feriți-vă!...

POSTA REDACȚIUNEI.

„Unii parodiani“, Hêghig. Fiind-că nu ni-ai arătat numele, nu-ți publicăm corespondența.

De necređut. Mii de mulțumiri și scrisori de recunoștință constată, că fluidul Elsa de Feller s'a dovedit ca cel mai bun la diferite bôle, chiar și la acelea, unde alte medicamente nu vindează. Cu deosebire vindează frizurile, podagra, reuma, dureri de cap, piept și de dinți, junghiuiri, dureri de stomac, de ochi etc. iute și sigur. 12 sticle 5 coróne franco. Singurul producător e Eugen V. Feller, farmacist în Stabia Nr. 135, Comitatul Agram. La nict o familie să nu lipsescă acest mijloc escelent esaminat de autoritatea sanitară, și aflat de cel mai bun mijloc, pe care ôri-cine, de-l folosesc odată, pentru efectul sêu îl va folosi permanent. „Orb am fost deja, și numai „Fluidul Elsa“ de Feller mi-a salvat lumina ochilor — scrie Szűcs Péter din Budapesta (Felsorakpart 9).

Calendarul sêptemănei.

NOVEMBRE. are 30 zile. BRUMAR.

Zilele	Călend. Iul. v.	Călend. Greg.
Dum.	5 S. Galateon	18 Eugeniu
Luni.	6 S. Pavel. arch.	19 Elisabeta
Mart.	7 33 m. dela Melit.	20 Felice
Merc.	8 † Arh Mih., Gavr.	21 † Intr. în bisr.
Joi	9 S. Onisif., Perf.	22 Cecilia
Vner.	10 S. ap. Olimpiu	23 Clemente
Sâm.	11 M. Mina și Vict.	24 Ioan botez.

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov, se pot procura următóarele cărți:

Scrieri istorice.

Memorii din 1849—49 de Vas. Moldovan, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Prețul 50 cr. (cu posta 55 cr.)

„Țera noastră“. Descrierea părților Ardealului dela Murăș spre miadă-și valea Murășului, de Silvestru Moldovan, — e o scriere unică în felul sêu, atât de călduros aprețiată de întreaga diaristică română. Cu deosebire din bibliotecile populare ea n'ar trebui să lipsescă. Prețul 1 fl. (cu posta 1 fl. 10 cr.)

„Pintea Vitezul“, tradițiun, legende și schițe istorice, de Ioan Pop-Retegatul. Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. În ea se cuprind foarte interesante tradițiuni și istorisirî din tôte părțile, pe unde a umblat Pintea. Prețul 20 cr. (cu posta 23 cr.)

„Românul în sat și la óste“ Acesta este ritlul unei noue cărțicele, ce d-l Ioan Pop Retegatul, cunoscutul și meritatul nostru scriitor popular, a dat literaturii române. Prețul 10 cr., cu posta 13 cr.

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și Lissa“, interesanta și eminenta conferență, ce a ținut-o d-nul colonel c. și r. Francisc Rieger anul trecut în reuniunile militare dela Brașov și Sibiiu. Broșura conține și două porirete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea momentului eroului nostru. Prețul 40 cr. (plus 3 cr. porto.)

„Reflexiuni fugitive“ la cap. I din cartea lui Dr. Réthi Laszlo intitulat „Azs olah nyelv és nemzet megalakulása“, ácrisă de Arghirobarb. Prețul 40 bani.

„David Almășianu“, schițe biografice de Ioan Popa. Broșura acêsta, presentă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

„Povestea unei coróne de oțel“, G. Coșbuc. În istoria acêsta ni-se arată oglinda viuă a faptelor mărețe, prin cari a trecut România până a ajuns la independență. Scenele ce se descriu din rășboiul pentru neatárnare, sunt la culme mișcătore și însuflețitoare. Cartea e provédută cu număróse portrete și ilustrațiuni. Preț. 75 cr. (cu posta 80 cr.)

„Rășboiul pentru neatárnare, de George Coșbuc“, o carte nu numai cât se pôte de interesantă, bine scrisă și atrăgătore, dăr tot-odată și cea mai efină între cărțile românesce, apărute până acum. Un esemplar în format mare 8° de 283 pagine numai 50 cr. (porto 55 cr.)

Istoria lumii, „tâlmăcită de praotul Constantin Morariu din cartea nemțescă a D-ruului Th. B. Weltar. Partea I și II, fiăcarei parte câte cu 50 cr. (cu porto 55 cr.)

Zarandul și munții apusenî ai Transilvaniei, descriere de Silvestru Moldovan. Cu 9 ilustrațiuni și o schiță. E o carte tot atât de prețióasă și rară în felul sêu, ca și cea dintăiu. Recomandăm și acêsta carte pentru bibliotecile populare, cum și pentru toți Românii, cari vor să-și cunoască țera și némul lor. Prețul 1 fl. (cu posta 1 fl. 5 cr.)

Atragem atențiunea cetitorilor asupra cărților de mai jos, cari se vînd cu prețuri reduse, ba chiar numai pe jumătate, de cum s'au vîndut până acum.

1) **Lascar Viorescu, O icónă a Moldovei din 1851** de Wilhelm de Kotzebue. E cunoscută acêstă scriere ca o lucrare istorică de mare valóre în literatura noastră, Conțina 268 pag. cu tipar curat și hârtie de lux. Prețul în loc de 4 cor., cum s'a vîndut până acum, este adî numai 2 cor. (+ 30 bani porto.)

2) **Poesii de Veronica Miclê,** regretata noastră poetă. Conține 144 pag. În loc de 3 cor., se vinde numai cu 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto.)

3) **Poesii complete** de Carol Scrob, Numele acestui autor este de asemenea bine cunoscut literaților noștri și poesiile lui ocupă un loc frumos în literatura română. Prețul s'a redus dela 4 la 2 cor. (+ 20 b. porto.)

4) **Instrucțiunea gimnasticeii** în școlile de băeți și de fete. Cu 57 figurî în text, de D. Ionescu, profesor de gimnastică la liceul Lazăr și la școlă normală de institutori din București. Preț. în loc de 3 cor. e 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto) De lipsă e mai cu sémă pentru învățătorî.

5) **Originea monedelor** (a banilor) de M. C. Sufu, o interesantă conferență ținută la Ateneul Român din București. În loc de 1 leu se vinde cu 50 bani.

6) **Poesii de F. M. Stoenscu.** Este o carte mare de 252 pag. cu exterior plăcut și bine îngrijit. Autorul e de asemenea cunoscut în literatura română și versurile sale frumoșe nu au lipsă de laudă, căci se laudă de sine. În loc de 4 cor. se vinde cu 2 cor. (+ 10 b. porto.)

7) **„Vrêi să te iubescă bărbatul?“** Broșura cu acest titlu conține povețe practice serióse și foarte potrivite pentru familiile bune. Prețul dela 1 cor s'a redus la 50 b. (+ 5 b. porto.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 16 Novembre n. 1900.

Renta ung. de aur 4%	115.20
Renta de coróne ung. 4%	90.35
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	119.65
Impr. căil. fer. ung. în argint. 4 1/2%	99.85
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	117.50
Bonuri rurale ungare 4%	90.75
Bonuri rurale croate-slavone	92.50
Impr. ung. cu premii	161.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	141.—
Renta de argint austr.	98.25
Renta de hârtie austr.	97.95
Renta de aur austr.	115.20
Losuri din 1860.	133.50
Acții de-ale Băncei austro-ungară	16.92
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	672.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	661.—
Napoleoniori.	19.20
Mărci imperiale germane	117.70
London vista.	240.65
Paris vista	95.87 1/2
Renta de coróne austr. 4%	98.40
Note italiene	90.75

Cursul pieței Brașov.

Din 17 Novembre. 1900.

Bancnota rom. Cump.	18.96	Vînd.	18.96
Argint român. Cump.	18.80	Vînd.	18.88
Napoleoniori. Cump.	19.12	Vînd.	19.18
Galbeni Cump.	11.20	Vînd.	11.30
Ruble Rusesce Cump.	127.—	Vînd.	—
Mărci germane Cump.	117.60	Vînd.	117.68
Lire turcesce Cump.	10.70	Vînd.	—
Scriș. fînc. Albina 5%	100.—	Vînd.	101.—

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 1 November. 1900.

Măsura sêu greutatea	Calitatea.	Valuta în	
		Kor.	fil.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	11	20
"	Grâu mijlociu	10	80
"	Grâu mai slab	10	20
"	Grâu amestecat	8	80
"	Sécără frumosă.	7	50
"	Sécără mijlociă.	6	80
"	Orz frumos	7	30
"	Orz mijlociu.	6	40
"	Ovês frumos.	5	20
"	Ovês mijlociu	4	20
"	Cucuruz	7	50
"	Mălaiu (meiú)	8	70
"	Mazăre.	18	—
"	Linte	20	—
"	Fasole	9	40
"	Sémênță de in	21	—
"	Sémênță de cânepă	8	20
"	Cartofi.	1	50
"	Măzărliche.	—	—
1 kilă	Carne de vită	—	88
"	Carne de porc	—	88
"	Carne de berbec.	—	64
100 kil.	Sêu de vită prospêt.	50	—
"	Sêu de vită topit.	72	—

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil: Gregoriu Marcr.

500 fl. plătesc celui ce va mai capêta vre-odată durerere de dinți, ori îi vamirosi gura, după ce va folosi

apa de dinți

a lui Bartilla, o sticlă 70 bani. — (Pentru pachetare 20 filler deosebit) —

Erezii A. Bartilla (E. Winkler) VIENA, 19/1., Sommergasse 1.

Să se ceră pretutindenea apriat apa de dinți a lui Bartilla. Denunțări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile, unde nu se pôte capêta, trimiț 7 sticle cu 5 cor. 20 fl. franco; 16 sticle cu 9 cor. franco.

Se capêta în BRAȘOV la farmacia D-ului Victor Roth. 18—*595.

Nr. 95—1900.

Publicare de licitațiune.

Subscrisul senat bisericesc escrie prin această licitațiune publică, pentru edificarea bisericeii din parohia Rebra-mare (Nagy-Rebra) comitatul Bistrița-Năsăud, pe baza planului și devisului de spese, aprobat de Prea Ven. Consist. Eppesc al Gherlei, cu clausula de dtto 18 Iulie 1899, sub Nro. 6190, pe ziua de 16 Decembre 1900 st. n. la 10 ore a. m

Licitațiunea va fi verbală și cu oferte închise, cari vor fi a-se aster-

ne la adresa senatului bisericesc, provădute cu vadiul legal, până la datul licitărei.

Planul și devisul de spese, precum și condițiunile de licitațiune se pot vedé în cancelaria oficiului parochial gr. cat. Rebra-mare, până la ziua de licitare.

Prețul de strigare se statorește cu 30.570 corone.

Din ședința ținută la 12 Nov. 1900.

Președintele Onisim Rotariu, Notariul: Constantin Suciu.
preot local gr. cat. 1060,1-3

Cognac
CZUBA-DUROZIER & Cie.
DISTILLERIE FRANÇAISE. PROMONTOR.

Indispensabil și neîntrecut. Efect sigur.
Articol universal, Export în toate țările.
CHIEF-OFFICE 48 CRIXTON-ROAD. LONDON S. W.
Cele mai sigure, mai bune și totă lumea lăudate și căutate mijlce de casă de vindecare sunt
Balsamul A. Thierry farmacist
un mijloc de vindecare înecajuns pentru bóle de pept, plămani, ficat, stomac, și alte interne. Intrebuițat pe din afară
Mijloc de vindecare miraculos.
veritabil numai cel provădut cu marca, colóre verde Nonnenschutz-marke înregistrată în toate statele culturale, și cu capsula tipărită firma: **Allein echt.**
Producția anuală documentată 6 milioane de sticle.
12 sticle mici séu 6 sticle duple trimise franco cu posta 4 corone. — O sticlă cu prospect și însemnarea depourilor din toate țările lumii 1 coronă 20 bani.
Trimiterea se face numai după primirea banilor.
Alifia-Centifolia A. Thierry numită Alifia miraculosă
mult caută, renumită pentru efectele ei vindecătore. Face operațiunii de prisos!
Cu această salbă sau vindecat un caries învechit de 14 ani, declarat de incurabil, de curénd și o bóia de ras învechit de 22 ani. Are efect antiseptic, alină durerile, vindecă ranele de tot felul, înmóie, disólvă, trage din rană ori-ce corp strein. — Un borcan costă 1 cor. 80 bani. — Se trimite numai după primirea banilor. La comande mai mari se dá mai ieftin. Se produce anual 1000.000 borcane.
Despre amendoué mijlcele de vindecare se póte vedea o arhivă de atestate originale din toate țările lumii. — Atrag atențiunea a se feri de falsificate și a fi cu atențiunea că borcanele se fie provădute cu firma: **Apotheke zum Schutzensel des A. Thierry.** — Unde nu sunt depouri se nu se cumpere falsificate, ci sé adreseze comandele direct la
Apotheker A. Thierry's Fabrik in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.
(Liferant des österr. k. k. Staatsbeamten-Verbandes.)
(Contractor of the War-Office und the Admiralty, London.)

Antreprise de pompe funebre
E. Tutsek.
Brașov, Strada Porții Nr. 12.
(Lipit de depoul de gheté al D-nului I. Sábădeanu.)
Recomandă Onor. public la casuri de mórte, aședământul séu de înmorméntare bogat asortat in cari toate obiectele, atât sortele mai de rënd, cât și cele mai fine, se pot căpăta **cu prețuri ieftine.**
Comisiune și **depou de sicriuri de metal** ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.
Fabricarea propriă a tuturor **sicriurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de ștejaru.**
Depou de **cununi** pentru monumente și **plântici** cu prețurile cele mai moderate.
Representanță de monumente de **marmură**, care **funebre proprii cu 2 și cu 4 cai**, precum și un **car funebru** vénéț, pentru **copii**, precum și cioclii.
Comande întregi se esecută **prompt și ieftin**, i au asupra-mi și **transporturi de morți in străinătate.**
La casuri de mórte a se adresa la
E. Tutsek.

AVIS!
In fie-care și vine la vëndare
Bere prospétă PILSNER URQULLE I^a
cu păharu și in sticle cu 46 bani sticla.
— La vëndători se dá rabat. —
Lista de bucate se schimbă in fie-care și. **Prețurile forte ieftine.**
Preparația **mâncărilor** de calitatea cea mai fină.
Cost în abonament se dá atât in local, cât și afară.
Dejunuri, Dineuri, Supeuri, la nunți, botezuri se execută de renumitul bucătar **Imbery József**, in local și afară de local.
Cu totă stima
Restaurația „Pilsner Urquell“
Brașov, strada Porții nr. 25.
1185,2-4

Medalia de aur Paris grupa XVII.
de argint Paris grupa XIII.
Pentru
SESONUL de TÓMNĂ și IARNĂ
Recomandăm On. public **renumitele** nostre fabricate, **recunoscute ca forte solide**, și anume: pentru
Costume, Pardisenri, Stofe pentru paltóne
forte moderne.
Stofe de uniforme pentru oficeri și ampioiați.
Postavuri și Loden, pentru sport, economi și agricult.
Pleduri pentru bărbați, Plapóme și Covóre.
Ne rugăm de o cercetare numerósă.
Wilhelm Scherg & C-ie
fabrica de postav, Brașov.
6
Membru al Jyryului in 1885 și 1896 la Budapesta.

MAREA BANCRUTĂ!
New-York și Londra n'au lăsat necruțat nici continental european și **marca fabrică de argintăria** s'a vedut necesitată se dáruiască întregui ei deposit in schimbul unei răsplate mici pentru muncă.
Eu sunt imputernicit să îndeplinesc acest mandat.
Eu trimit: prin urmare ori cui, următoarele **fl. 6.60** și adecă:
6 cuțite fine de masă cu lamă veritabilă englesă;
6 furculițe de argint patent american dintr'o bucată;
6 linguri de argint patent american;
12 lingurițe de argint pentru cafea patent american;
1 lingură de argint pentru supă patent american;
1 lingură de argint pentru lapte patent american;
6 cesi Victoria englezesci;
2 candelabre de masă;
1 strecurătoare pentru ceai;
1 zaharniță;
42 bucăți la un loc fl. 6.60.
Tóte cele **42** de obiecte sus amintite au costat mai înainte fl. 40 și acum se pot cumpéra pe prețul bagatel de **fl. 6.60.**
Argintul patent american este un metal alb, care își păstrează colórea argintului 25 de ani, despre ceea-ce se garantéză.
Cea mai bună dovadă, că acest inserat nu e șarlataniă, mă simt îndatorat in public, că ori-cine, căruia nu-i convine marfa fi trimit banii inapoi, nimenea însă se nu trecă cu vederea ocașiunea acesta favorabilă. de ași procura această garnitură pompósă, care cu deosebire se potrivește pentru
Dar de nuntă și cadouri ocașionale!
și in economia casei.
Depou numai la A. HIRSCHBERG-S
Exporthaus für amerik. Patent Silber-warenfabrik
WIEN, II., Rembrandtstrasse 19/9
Se trimite in provincia numai cu rambursă postală séu cu trimiterea sumei înainte. Praful de curățit aceste obiecte 10 cr.
Veritabil numai cu marca:
Estras din scrisorile de recunoștință.
Ce mi-ați trimis, sunt multumită. Ve recomand și altora.
Bigaun, Post Hallein, Salzburg. Johann Gruber, preot.
Garnitura am primit, sunt forte multumit. Trimiteți din nou una. Lnbaczov, (Galiția) Babic, căpitan.
Sunt forte multumit cu trimiterea garniturii, și sé'ni mai trimiți încă o garnitură cu fl. 6.60. — Kolozsvár. Exelens Baronin Gánffy.